

TIETOSUOJAVALTUUTETUN
TOIMISTO

TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTON TOIMINTAKERTOMUS 2023

K 13/2024 vp

TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTON TOIMINTAKERTOMUS 2023

Sisällys

Tietosuojavaltuutetun toimisto turvaa ihmisten oikeuksia ja vapauksia henkilötietojen käsittelyssä	4
Tietosuojavaltuutettu Anu Talus: Tietosuojatyötä muuttuvassa digitaalisessa ympäristössä	6
Apulaistietosuojavaltuutettu Heljä-Tuulia Pihamaa: Vahvistettuja linjauksia, täsmennyksiä henkilötunnuksen käyttöön ja ohjeistusta lasten tietosuojaan	9
Apulaistietosuojavaltuutettu Annina Hautala: Tietosuoja on koko yhteiskunnan asia	12
Tietosuojavaltuutetun toimiston vuosi 2023 lukuina.....	14
Vuoden 2023 tapahtumia	16
Tietosuojatyön painopisteitä.....	18
Organisaatio uudistui, asiamäärä kääntyi jälleen kasvuun ja palveluja kehitettiin	18
Tietoturvaloukkausilmoitusten määrä kasvaa edelleen	21
Rajat ylittävien asioiden käsittely	23
Tukea rekisterinpitäjille ja tietosuojavastaaville	25
Kansainväliset tiedonsiirrot.....	26
Valvontaa ja yhteistyötä	28
Seuraamuskollegio: Seuraamusmaksuja tietosuojalainsäädännön rikkomuksista	28
Yksityinen ja julkinen sektori	30
Finanssisektori	32
Sosiaali- ja terveydenhuolto	34
Varhaiskasvatus- ja opetusala	37
Turvallisuus- ja oikeushallinto sekä tarkastustoiminta	39
Tietosuojavaltuutetun toimiston lausunnot syyttäjille.....	40
Henkilöstö ja talous	41
Neuvonta ja viestintä	42
Liitteet	
Vireille tulleet ja käsitellyt asiat vuosina 2021–2023	45
Tietosuojavaltuutetun toimiston lausunnot lainsäädäntöhankkeista	46
Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslauselma.....	49
Euroopan tietosuojaneuvoston ohjeet, sitovat päätökset ja lausunnot 2023	50

Tietosuojavaltuutetun toimisto turvaa ihmisten oikeuksia ja vapauksia henkilötietojen käsittelyssä

Tietosuojavaltuutetun toimisto on itsenäinen ja riippumaton viranomainen, joka valvoo tietosuojalainsäädännön ja muiden henkilötietojen käsittelyä koskevien säädösten noudattamista.

Tietosuojavaltuutetun toimisto edistää tietoisuutta henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä oikeuksista, velvollisuuksista ja mahdollisuuksista. Tietosuojavaltuutetun toimiston tehtäviin kuuluvat muun muassa selvitysten ja tarkastusten tekeminen, lausuntojen antaminen lainsäädännöllisistä ja hallinnollisista uudistuksista sekä seuraamusten määrääminen tietosuoja-asetuksen rikkomisesta. Tietosuojavaltuutettu tekee yhteistyötä muiden valtioiden tietosuojaviranomaisten kanssa ja edustaa Suomea Euroopan tietosuojaneuvostossa.

Tietosuojavaltuutettuna vuonna 2023 toimi Anu Talus ja apulaistietosuojavaltuutettuina Heljä-Tuulia Pihamaa ja Annina Hautala. Tietosuojavaltuutettu ja apulaistietosuojavaltuutetut ovat tehtävässään itsenäisiä ja riippumattomia. Valtioneuvosto nimittää heidät viiden vuoden toimikaudeksi.

Tietosuojavaltuutetun toimiston yhteiskunnallisia tavoitteita

- Edistämme ja turvaamme ihmisten, yritysten ja yhteisöjen toimintamahdollisuuksia digitalisoituvassa yhteiskunnassa.
- Eurooppalainen yhteistyömme toimii suomalaisen tietosuojan voimavarana.
- Turvaamme tietosuojan toteutumista hallinnon uudistus- ja digitalisaatiohankkeissa.
- Turvaamme tietosuojan ja siihen kohdistuvien vaikutusten huomioimista kattavasti lainvalmisteluhankkeissa.

Visio

Tietosuojavaltuutetun toimisto on ajassa aktiivinen vastuullisen digitaalisen ympäristön edistäjä

Tietosuojavaltuutettu Anu Talus:

Tietosuojatyötä muuttuvassa digitaalisessa ympäristössä

Kulunut vuosi oli vaiherikas: digitaalinen toimintaympäristö on jatkuvassa muutoksessa, tietosuojavaltuutetun toimiston organisaatio on kehittynyt ja valvontaviranomaiset antoivat useita merkittäviä digitaalisia markkinoita muovaavia ratkaisuja.

Yleinen tietosuojasetus täytti menneen vuoden aikana 5 vuotta. Digitaalisen toimintaympäristön merkitys on viimeisen viiden vuoden aikana kasvanut entisestään ja sääntelyn määrä moninkertaistunut. Valintani Euroopan tietosuojaneuvoston puheenjohtajaksi toukokuussa 2023 osui ajankohtaan, jolloin monia komission digi- ja datasäädöspakettiin kuuluvia säännöksiä joko viimeisteltiin Brysselissä tai alettiin panna täytäntöön kotimaassa.

Uusi digisääntely rakentuu yleisen tietosuojasetuksen päälle. Vaikka lähtökohta voi vaikuttaa yksinkertaiselta, on päällekkäistä sääntelyä

paljon. Viranomaisten välinen yhteistyö on siksi entistäkin tärkeämpää. Uusien digihankkeiden lisäksi komissio antoi ehdotuksensa yleistä tietosuojasetusta täydentävästä säännöksestä, jonka tavoitteena on sujuvoittaa viranomaisten välistä yhteistyötä EU-maiden rajat ylittävissä asioissa.

Vuotta leimasivat uudet lainsäädäntöhankkeet myös kansallisesti. Tietosuojalakia uudistettiin lisäämällä säännös niin kutsutusta passiivisuuskantelusta. Jos tietosuojavaltuutetun toimisto ei kolmen kuukauden kuluessa ilmoita kanteluasian käsittelyn etenemisestä, voi henkilö valittaa hallinto-oikeuteen. Samassa yhteydessä tietosuojalakiin otettiin säännös, joka mahdollistaa sen, että tietosuojavaltuutetun toimiston esittelijä ratkaisee asioita, joista toimistossa on muodostunut jo vakiintunut linja. Lakimuutokset tulivat voimaan vuoden 2024 alusta.

Kolme vuotta tasaisena pysytellyt vireille tulleiden asioiden määrä lähti uudelleen kovaan nousuun. Vuoden aikana tuli vireille yli 2 000 asiaa enemmän kuin edeltävänä vuonna, yhteensä 13 179 kappaletta. Asioita myös ratkottiin lähes yhtä paljon kuin niitä tuli vireille. Tämä on osoitus asiantuntijoidemme väsymättömästä työstä. Selvää kuitenkin on, että tehtävien lisääntyessä uuden lainsäädännön myötä ja asioiden monimutkaistuesssa ja vaikeutuessa, lakisääteisistä tehtävistä suoriutumiseen tarvitaan lisäresursseja.

Tietosuojavaltuutetun toimiston organisaatio-rakennetta uudistettiin huhtikuussa 2023. Muutoksia tehtiin muun muassa yksiköihin ja valtuutettujen vastuualueisiin. Toimistoon luotiin myös uusia esihenkilötehtäviä ja pitkää kokemusta vaativia asiantuntijatehtäviä. Asiantuntijaorganisaatiossa on tärkeää tunnistaa asiantuntemuksen syventämisen ja laajentamisen merkitys.

Toimistossa otettiin myös varsin onnistuneesti käyttöön uusi asianhallintajärjestelmä. Uusi järjestelmä tehostaa työntekoa, edistää tiedolla johtamista ja luo uudenlaisia mahdollisuuksia kehittää toimintaa aiempaa tarkemman tilastotiedon perusteella.

Uuden lainsäädännön omaksumisen ja organisaation kehittämisen ohella toiminnan ytimessä oli jokapäiväinen tietosuoja- ja valvontatyö. Esimerkiksi lainsäädäntölausuntoja annoimme kuluneen vuoden aikana 44. Vaalivuonna hallituksen lainsäädäntötyö käynnistyi toden teolla syksyllä.

Vuoden aikana annettiin myös useita merkittäviä päätöksiä. Osassa päätöksiä rekisterinpitäjälle määrättiin hallinnollinen seuraamusmaksu,

toisissa rekisterinpitäjä määrättiin korjaamaan toimintansa. Seuraamusmaksut määrättiin vuoden aikana kolmelle rekisterinpitäjälle. Kahdessa tapauksessa seuraamusmaksu määrättiin tietosuojavaltuutetun aiemman määräyksen noudattamatta jättämisestä.

Tietosuojavaltuutetun toimiston seuraamuskollegio käsitteli myös muita merkittäviä asioita. Esimerkiksi niin sanotussa kiireellisessä menettelyssä käsiteltiin taksipalvelu Yangoa koskeva päätös, jolla kiellettiin tiedonsiirrot Venäjälle väliaikaisesti. Asian käsittely on jatkunut tämän jälkeen yhteistyössä Alankomaiden ja Norjan valvontaviranomaisten kanssa.

Hallinto-oikeus ja korkein hallinto-oikeus antoivat vuoden aikana useita tietosuoja koskevia päätöksiä, jotka vahvistivat tietosuojavaltuutetun yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamista koskevan linjan.

Eurooppalaisesta yhteistyöstä on tullut osa viranomaisen lakisääteisiä tehtäviä yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisen alettua. Vuoden merkittävin EU-tason päätös lienee komission tekemä niin kutsuttu riittävyyspäätös Yhdysvaltojen tietosuojan tasosta. Euroopan tietosuoja-neuvosto (EDPB) antoi uudesta EU:n ja Yhdysvaltojen välisestä tietosuojakehyksestä varsin positiivisen lausunnon Euroopan komissiolle, vaikka esittikin eräitä huolenaiheita kokonaisuudesta.

Tietosuojavaltuutetun toimisto on myös osalltanut vaikuttanut Euroopan tietosujaneuvoston kiistanratkaisupäätöksiin. Viime vuoden aikana tietosujaneuvoston kiistanratkaisupäätöksen seurauksena Metalle määrättiin 1,2 miljardin euron suuruinen seuraamusmaksu tiedonsiirroista Yhdysvaltoihin ja TikTokille 345 miljoonan euron

seuraamusmaksu lasten tietosuojaan liittyvistä rikkomuksista. Lisäksi tietosuojaneuvosto teki Metaa koskevan kiireellisen sitovan päätöksen, jossa se katsoi, että Meta oli käsitellyt henkilötietoja mainonnan kohdentamiseksi henkilöille ilman asianmukaista oikeusperustaa.

Maaliskuussa käynnistyi myös tietosuojaneuvoston järjestyksessään toinen yhteinen koordinoitu selvitys, joka tietosuojavaltuutetun toimiston aloitteesta kohdistui tietosuojavastavien asemaan organisaatioissa. Keväällä tietosuojaneuvosto julkaisi pk-yrityksille oppaan, jonka suomenkielinen käännös saadaan vuoden 2024 aikana. Pk-yritysten asema on myös esillä tietosuojaneuvoston seuraavassa strategiassa, joka on hyväksytty keväällä 2024. Lasten tietosuoja edistävä, komission rahoittama *GDPR4CHLDRN – Tietosuoja haltuun harrastustoiminnassa* -hanke eteni tietosuojavaltuutetun toimiston koordinoimana yhteistyössä TIEKE ry:n kanssa.

Tekoälyä koskeva keskustelu jatkui tiiviinä kuluneen vuoden aikana ja on vahvasti pinnalla myös vuonna 2024. Euroopan tietosuojaneuvosto asetti ChatGPT:tä koskevan työryhmän, ja kansallisten valvontaviranomaisten päätöksiä tekoälystä voidaan odottaa vuoden 2024 aikana. Tekoälyasetuksesta on saavutettu poliittinen yhteisymmärrys, ja kansallisilla tietosuojaan valvontaviranomaisilla tulee olemaan asetuksen soveltamisessa merkittävä rooli riippumatta siitä, mikä viranomaisen asetusta varsinaisesti valvoo.

Anu Talus
Tietosuojavaltuutettu

Apulaistietosuojavaltuutettu
Heljä-Tuulia Pihamaa:

Vahvistettuja linjauksia, täsmennyksiä henkilötunnuksen käyttöön ja ohjeistusta lasten tietosuojaan

Toimistomme organisaatiouudistus toi mukanaan muutoksia toimiston yksikköjakoon ja samalla valtuutettujen vastuualueisiin. Huh-tikuun 2023 alussa siirryin julkisen sektorin asioiden asiakaspalveluryhmän vetovastuusta yksityisen sektorin ohjaus- ja valvontayksikön eli tuttavallisemmin YKI:n johtoon.

Yksityisellä sektorilla finanssisektorin asiat olivat asiämäärissä mitattuna suurin toimiala. Erityisesti tietoturvaloukkausilmoitukset,

omien tietojen tarkastusoikeus, tietojen poistamista koskevat pyynnöt sekä maksuhäiriömerkintöihin liittyvät asiat työllistivät.

Vuonna 2023 finanssisektorilla annettiin yksi seuraamusmaksupäätös, joka koski luottotietorekisteriin tallennettuja perusteettomia maksuhäiriömerkintöjä riita-asioissa annetuista tuomioista. Yhtiö ei ollut vuonna 2021 annetusta määräyksestä huolimatta poistanut tietoja luottotietorekisteristään.

Yksityisellä sektorilla tietosuojavaltuutetun keskeisiin linjauksiin lukeutui päätös, jossa arvioitiin ostotietojen säilytysaikojen lainmukaisuutta kaupan alalla. Ostotietojen säilyttämistä käytännössä useita kymmeniä vuosia kestävä kanta-asiakkuuden ajan ei voitu pitää tietosuojalainsäädännön mukaisena. Yritysten, joiden liiketoimintaan kuuluu keskeisesti henkilötietojen käsittely, on aina huolehdittava tarkasti kaikista henkilötietojen asianmukaisen käsittelyn vaatimuksista, kuten tietojen minimoinnista ja säilyttämisaikojen määrittämisestä. Data-intensiivisessä taloudessa tämän merkitys korostuu jatkuvasti ja tulee näkymään jatkossakin tietosuojavaltuutetun toimiston ratkaisuissa.

Tietosuojavaltuutetun toimiston linjaukset pysyivät pääosin voimassa hallintotuomioistuimissa. Korkein hallinto-oikeus antoi syyskuussa päätöksensä keväällä 2020 Postille määrätystä seuraamusmaksusta. Kyseessä oli ensimmäinen seuraamuskollegion päätös, joka käsiteltiin korkeimmassa hallinto-oikeudessa asti. Korkein hallinto-oikeus saattoi voimaan seuraamusmaksun, joka koski muuttoilmoituksen tehneiden puutteellista informointia. Huomionarvoista oli se, että ratkaisussaan korkein hallinto-oikeus vahvisti, että seuraamusmaksu oli voitu määrätä ilman, että valvontaviranomainen olisi ensin käyttänyt muita korjaavia toimivaltuuksiaan, kuten määräystä tai huomautusta.

Itä-Suomen hallinto-oikeus antoi joulukuussa EU-tuomioistuimen ennakkoratkaisun perusteella päätöksen niin sanotussa lokitietoasiassa. Hallinto-oikeuden päätös piti pääosin voimassa apulaistietosuojavaltuutetun kannan ja samalla tietosuojavaltuutetun toimiston vakiintuneen tulkinnan käyttäjälokitietojen luovutta-

misesta. Hallinto-oikeuden päätöksen mukaan pankilla ei ole velvollisuutta antaa tietoja pankin työntekijöistä, jotka olivat tarkastelleet asiakkaan tietoja. Pankin on kuitenkin toimitettava henkilölle käyttäjälokeista tiedot asiakastietojen katselun tarkoista ajankohdista. Päätöksestä on valitettu, joten jääme odottaman korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisua asiassa.

Henkilötunnuksen käsittelyyn saatiin täsmennyistä lainsäädännöllä. Eduskunta hyväksyi joulukuussa tietosuojalakiin ja rikosasioiden tietosuojalakiin muutoksia. Tässä yhteydessä myös henkilötunnuksen käsittelyä koskevaa sääntelyä täsmennettiin ja selkeytettiin. Lain muutoksen tarkoituksena on korostaa henkilötunnuksen alkuperäistä tarkoitusta henkilön yksilöinnin välineenä, eli välineenä erottaa henkilöt toisistaan. Lakia täsmennettiin vuoden 2024 alussa voimaan astuneella kirjauksella, jonka mukaan henkilön tunnistamiseen ei saa käyttää yksinomaan henkilötunnusta tai henkilötunnuksen ja henkilön nimen yhdistelmää. Henkilötunnuksen käytännön ongelmaksi on muodostunut, että tunnusta käytetään sen käyttötarkoituksen eli henkilön yksiselitteisen yksilöimisen lisäksi myös henkilön tunnistamiseen. Lakimuutos toimivaltavasti selkiyttää tilannetta kentällä.

Lasten henkilötunnuksen käsittelyä koskeva ratkaisu saatiin kesäkuussa korkeimmasta hallinto-oikeudesta. Korkein hallinto-oikeus piti voimassa apulaistietosuojavaltuutetun kannan siitä, että kaikkien vuokralaisten ja vuokraohjelmien lasten henkilötunnusten säännönmukaiselle keräämiselle isännöinti- ja vuokraoiminnassa ei ollut tietosuoja-asetuksen edellyttämää tarvetta. Vaikka henkilötunnusta voi lain mukaan käsitellä vuokraoiminnassa, tulee sen aina olla tarpeellista.

Toimintavuoden painopisteenä ollut lasten tietosuoja näkyi toiminnassamme muun muassa *GDPR4CHLDRN – Tietosuoja haltuun harrastustoiminnassa* -hankkeen jatkumisena. Kyseessä on tietosuojavaltuutetun toimiston ja TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry:n kaksivuotinen EU-rahoitteinen hanke, jonka tavoitteena on parantaa 13–17-vuotiaiden lasten ja nuorten, heidän vanhempiansa sekä harrastustoimintaa järjestävien yhdistysten tietosuojaosaamista käytännönläheisellä tavalla. Yhdistysten avuksi tuotetaan muun muassa ”digitaalinen työkalupakki”, joka auttaa ratkomaan tietosuojalainsäädännön noudattamiseen liittyviä kysymyksiä. Hanke on määrä saada päätökseen loppuvuonna 2024.

Heljä-Tuulia Pihamaa
Apulaistietosuojavaltuutettu

Apulaistietosuojavaltuutettu Annina Hautala:

Tietosuoja on koko yhteiskunnan asia

Vuosi 2023 oli ensimmäinen kokonainen vuoteni apulaistietosuojavaltuutettuna. Vuosi oli jälleen mielenkiintoinen ja vilkas tietosuojarintamalla. Kuten otsikossani totean, tietosuoja on yksi asioista, joka ulottuu kattavasti läpi koko yhteiskunnan ja jolla on merkitystä jokaiselle meistä. Tietosuojan merkityksen voidaan sanoa jopa korostuvan julkishallinnossa, koska monesti henkilöllä itsellään ei ole mahdollista vaikuttaa siihen, käsittelevätkö julkisen hallinnon toimijat hänen tietojaan. Julkishallinnossa käsitellään myös laajasti erityistä suojaa vaativia henkilötietoja, kuten terveystietoja.

Tietosuojavaltuutetun toimiston organisaatiouudistuksen myötä sain vastuulleni julkishallinnon ohjaus- ja valvontayksikön huhtikuussa 2023. Tässä organisaatiouudistuksessa yhdistimme niin sanotun turvallisuus- ja oikeushallintosektorin sekä muun julkishallinnon tietosuojan ohjauksen ja valvonnan. Tämä muutos on mahdollistanut entistä kattavamman kuvan syntymisen julkishallinnon tietosuojan tilasta ja valvontatoimenpiteiden kohdistamistarpeista. Tavoitteena on kohdistaa resurssimme siten, että valvontaja ohjaustoiminta on mahdollisimman vaikuttavaa, jotta tietosuoja toteutuu jokaisen kohdalla lainmukaisesti.

Aiempien vuosien tapaan sosiaali- ja terveydenhuolto muodostivat vuonna 2023 tietosuojavaltuutetun toimiston suurimman toimialan vireille tulleiden asioiden määrässä mitattuna. Merkittävin osa niin sosiaali- ja terveydenhuollosta kuin muiltakin julkishallinnon toimialoilta vireille tulleista asioista oli henkilötietojen tietoturvaloukkauksia koskevia ilmoituksia ja asioita, jotka koskivat rekisteröityjen tietosuojaoikeuksien käyttämistä, kuten tarkastusoikeutta ja tietojen poistamista koskevia pyyntöjä. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan liittyvissä tehtävissä on näkynyt osaltaan myös hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyminen sekä vuoden 2024 alussa voimaan tullut uudistettu laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä.

Toimintaa tehostaaksemme olemme tietosuojavaltuutetun toimistossa organisaatiomuutoksen lisäksi kehittäneet toimintatapoja ja prosesseja. Esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvien asioiden käsittelyä tehostettiin ottamalla käyttöön henkilöiden oikeuksia koskevien asioiden seulontamenettely. Lisäksi toimialan valvontatyöhön kohdistettiin aiempaa enemmän henkilöresursseja.

Myös opetus- ja varhaiskasvatustoimialan vuosi näyttäytyi uudistusten täyteenä. Tähän liittyen tietosuojavaltuutetun toimisto kiinnitti useaan kertaan uudistusten valmistelijoiden ja toimeenpanijoiden huomiota tietosuojaan. Uudistuksia tuli esimerkiksi henkilötietojen käsittelyyn perusopetuksessa ja opiskeluhuollon järjestämisessä. Vuonna 2023 käynnistyi myös useita turvallisuusviranomaisten toimintaan liittyviä lainsäädäntöhankkeita, joissa tietosuojavaltuutetun toimisto on tukenut valmistelua tietosuoja-
änäkökuilmasta.

Hyödynsimme myös vuonna 2023 valvontatoiminnassamme rekisterinpitäjiin kohdistettuja tarkastuksia. Tarkastuksissa pyritään havaitsemaan kehityskohteita ennen kuin henkilötietoihin kohdistuvat riskit ovat toteutuneet. Samalla on mahdollista lisätä organisaatioiden tietoisuutta ja ymmärrystä tietosuojasta. Toimistomme pääsi myös tarkastuksen kohteeksi osana Schengen-maiden toiminnan lainmukaisuuden arviointia. Viime vuonna Suomi oli vuorossa tässä säännöllisesti toteutettavassa tarkastuksessa.

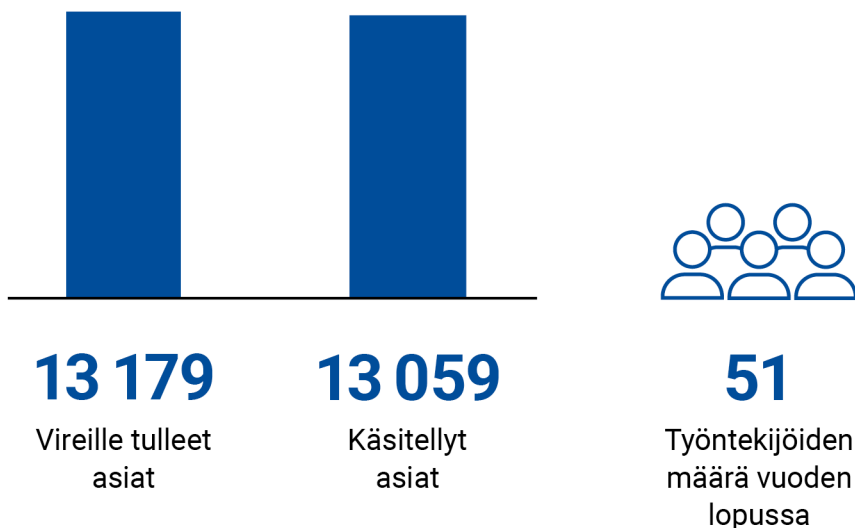
Merkillepantavana voidaan pitää sitä, että eri valvontatoimenpiteidemme sekä esitutkintaviranomaisten ja syyttäjien lausuntopyyntöjen kautta on noussut esiin merkittävä määrä niin sanottuja urkintatapauksia. Osa tapauksista on ollut laajoja ja pitkäkestoisia. Esitutkintaviranomaisen tai syyttäjän on pyydettävä tietosuojavaltuutetulta lausunto, kun heillä on käsittelyssä tietosuojarikos-, salassapitorikos-, tietomurto- tai viestintäsalaisuuden rikkomisasiä. Näiden lausuntopyyntöjen määrä kasvoi ja niitä annettiin vuoden aikana 54, kun vielä vuonna 2022 näitä pyyntöjä oli 37.

Edellä mainitut havainnot ovat johtaneet siihen, että vuoden 2024 tarkastusuunnitelmaan päätettiin ottaa erityisteemaksi henkilötietojen käsittelyn valvonta rekisterinpitäjien toiminnassa. En voi liikaa korostaa, miten tärkeää on rekisterien ja tietojärjestelmien turvallisuudesta huolehtimisen, käyttövaltuuksien hallinnan ja käyttäjien ohjeistamisen lisäksi se, että rekisterinpitäjä myös aktiivisesti valvoo henkilötietojen käsittelyään.

Annina Hautala
Apulaistietosuojavaltuutettu

Tietosuojavaltuutetun toimiston vuosi 2023 lukuina

Tietosuojavaltuutetun toimisto antoi vuonna 2023

- 3 hallinnollista seuraamusmaksua tietosuojarikkomuksista
- 41 huomautusta tietosuojalainsäädännön vastaisista käsittelytoimista
- 20 määräystä saattaa henkilötietojen käsittelytoimet tietosuojasetuksen mukaisiksi
- 6 määräystä rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta
- 2 määräystä ilmoittaa henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta rekisteröidyille

6 894

Vireille tulleet
tietoturvaloukkauks-
ilmoitukset

11

Toteutetut
tarkastukset

2 856

Puhelin-
neuvonnassa
vastatut
puhelut

44

Lausunnot
lainsäädäntö-
hankkeista

54

Lausunnot syyttäjälle
tai esitutkinta-
viranomaiselle

6

Johtavana
valvonta-
viranomaisena
rajat ylittävissä
asioissa

147

Osallistuvana
valvonta-
viranomaisena
rajat ylittävissä
asioissa

Vuoden 2023 tapahtumia

TAMMIKUU

- Euroopan tietosuojaneuvosto julkaisi raportin julkisen sektorin pilvipalveluiden käyttöä koskevasta yhteisestä selvityksestä
- Tietosuojapäivä 2023 -tapahtuma järjestettiin Helsingissä

HELMIKUU

- Suomen Asiakastiedolle määrättiin seuraamusmaksu tietosuojavaltuutetun määräyksen noudattamatta jättämisestä
- Majoituspalvelujen tarjoajalle annettiin huomautus puutteellisista suojaustoimista

MAALISKUU

- Eurooppalaisten tietosuojaviranomaisten yhteinen selvitys tietosuojavastaavien nimittämisestä ja asemasta käynnistyi

HUHTIKUU

- Tietosuojavaltuutetun toimisto uudisti organisaatorakenteensa

TOUKOKUU

- Anu Talus valittiin Euroopan tietosuojaneuvoston puheenjohtajaksi
- Ilmatieteen laitokselle annettiin huomautus tietojen välittämisestä Googlelle
- Metalle annettiin tietosuojaneuvoston kiistanratkaisupäätöksen jälkeen 1,2 miljardin euron seuraamusmaksu lainvastaisista henkilötietojen siirroista Yhdysvaltoihin
- Pohjoismaiset tietosuojaviranomaiset kokoontuivat Islannissa
- Tietosuojaneuvosto julkaisi tietosuojaoppaan pk-yrityksille

KESÄKUU

- Hallinto-oikeus piti voimassa apulaistietosuoja-valtuutetun päätöksen virheellisten maksuhäiriötietojen luovuttamisesta
- Hallinto-oikeus piti voimassa lääkäriklinalle määrätyn seuraamusmaksun
- EU-tuomioistuin antoi ennakkoratkaisun tarkastusoikeudesta lokitietoihin
- Korkein hallinto-oikeus piti voimassa päätöksen lasten henkilötunnusten keräämisestä isännöinti- ja vuokraustoiminnassa

HEINÄKUU

- Euroopan komissio hyväksyi Yhdysvaltojen tietosuoja koskevan riittävyyspäätöksen
- Komissio antoi säädösehdotuksen hallintomenettelyjen yhdenmukaistamiseksi rajat ylittävissä asioissa
- Suomen Yritysrekisterille määrättiin seuraamusmaksu puhelutallenteiden antamista koskevista puutteista

ELOKUU

- Yango-taksipalvelua (Yandex LLC ja Ridetech International B.V.) koskevaa kieltoa käsiteltiin kiireellisessä menettelyssä ja arvioitiin edellytyksiä kieltää Yangon tiedonsiirrot Venäjälle

SYYSKUU

- TikTokille annettiin tietosuojaneuvoston kiistanratkaisupäätöksen jälkeen 345 miljoonan euron seuraamusmaksu
- Psykoterapiatoimijalle määrättiin seuraamusmaksu puutteista tarkastusoikeuden toteutuksessa
- Yango-taksipalvelun toiminnan selvittämistä jatkettiin tietosuojaviranomaisten rajat ylittävässä yhteistyössä
- Korkein hallinto-oikeus saattoi voimaan Postille määrätyn seuraamusmaksun

- Korkein hallinto-oikeus piti voimassa hallinto-oikeuden päätöksen, jossa kumottiin yritykselle määrätty seuraamusmaksu henkilötietojen keräämisestä työhönottoprosessin yhteydessä

LOKAKUU

- Euroopan tietosuojaneuvosto antoi kiireellisessä menettelyssä sitovan päätöksen Metan henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteesta kohdennettuun mainontaan
- Tietosuojavaltuutetun toimisto otti käyttöön uuden asianhallintajärjestelmän

MARRASKUU

- ParkkiPate Oy:lle määrätty seuraamusmaksu pysyi voimassa

JOULUKUU

- Tietosuojavaltuutetun verokoneita koskeva linjaus pidettiin voimassa Helsingin ja Hämeenlinnan hallinto-oikeuksissa
- Tietosuojavaltuutettu linjasi, että ostotietojen säilyttämistä koko asiakassuhteen ajan ei voi pitää tarpeellisenä
- Apulaistietosuojavaltuutettu linjasi, että henkilö on tunnistettava asianmukaisesti terveydenhuollon sähköisessä ajanvarauksessa

Tietosuojatyön painopisteitä

Organisaatio uudistui, asiamäärä kääntyi jälleen kasvuun ja palveluja kehitettiin

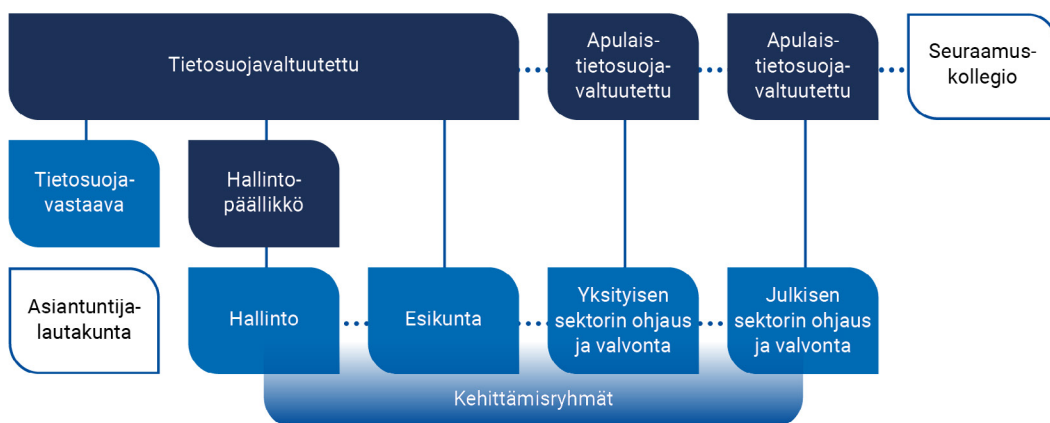
Toimiston organisaatorakenne ja työjärjestys uudistettiin huhtikuussa 2023. Organisaatorakenteeseen ja työjärjestykseen tehdyillä uudistuksilla vastattiin tarpeisiin, joita tunnistettiin tietosuojavaltuutetun toimiston edellisessä vuonna toteutussa strategiayössä.

Uudistus toi mukanaan muutoksia toimiston yksikköjakoon ja valtuutettujen vastuualueisiin. Uudistetun organisaation rakenne muodostuu yksityisen sektorin ohjaus- ja valvontayksiköstä (YKI), julkisen sektorin ohjaus- ja valvontayksiköstä (JUKI), hallintoyksiköstä (HALL) sekä

esikuntayksiköstä (EKY). Hallintoyksikköön on keskitetty toimiston hallinto, tiedonhallinta sekä kirjaamopalvelut. Esikuntayksikköön kuuluvat kansainvälisten asioiden koordinaatio, IT-erityisasiantuntijat, viestintä, erityisasiantuntija sekä tietosuojavastaava.

Yksityisen ja julkisen sektorin valvonnasta vastaavat apulaistietosuojavaltuutetut. Tietosuojavaltuutetun vastuualueeseen kuuluvat valvontaviranomaisen yleiset linjaukset, eurooppalainen rajat ylittävä yhteistyö sekä Euroopan tietosuojaneuvosto.

Tietosuojavaltuutetun toimiston organisaatio

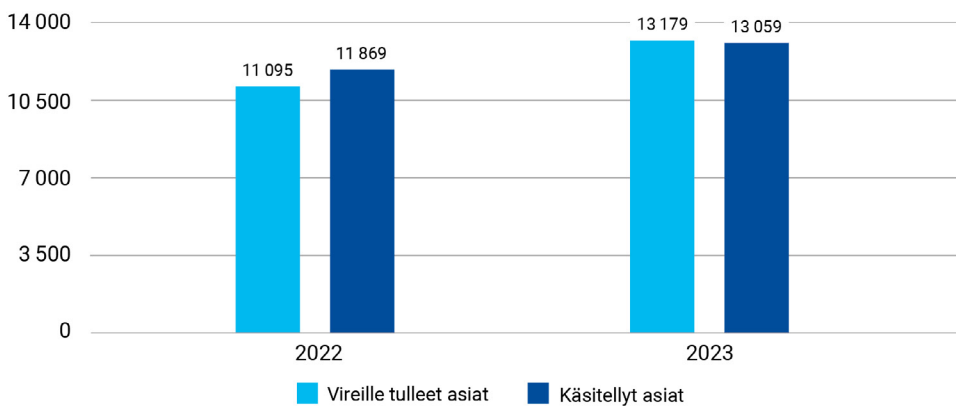

Tietosuojavaltuutetun toimistossa vireille tulleiden asioiden määrä kasvoi selkeästi edellisten vuosien vakiintuneista lukumääristä. Vuonna 2023 vireille tuli yhteensä 13 179 asiaa. Kasvua edelliseen vuoteen oli noin 2 000 asian verran. Asioita myös ratkaistiin viime vuosia enemmän, yhteensä 13 059 kappaletta.

Suurimman asiaryhmän muodostivat ilmoitukset henkilötietojen tietoturvaloukkauksista. Tietoturvaloukkausilmoitusten osuus oli 52 prosenttia vireille tulleista asioista. Myös EU-maiden rajat ylittävien asioiden määrä kasvoi.

Vireille tulleiden asioiden ruuhkaa on purettu tietosuojavaltuutetun toimistossa suunnitelmallisesti vuodesta 2020 lähtien. Vuoden 2023 lopussa vuosina 2018–2021 vireille tulleita, yli kaksi vuotta vanhoja asioita oli ratkaisematta 880 kappaletta. Merkittävän osuuden vanhemmista ratkaisemattomista asioista muodostavat rajat ylittävässä yhteistyössä käsiteltävät asiat, joissa menettelyä johtaa toisen ETA-maan valvontaviranomainen.

Vireille tulleet ja käsitellyt asiat 2022–2023

Uudistukset järjestelmissä sujuvoittivat toimintaa

Toimiston keskeiseksi tavoitteeksi lähivuosien ajalle on määritelty tiedonhallinnan kehittäminen. Toimistossa otettiin syksyllä 2023 käyttöön oikeushallinnon virastojen yhteinen asianhallintajärjestelmä HILDA ja samalla uudistettiin kattavasti organisaation tiedonhallinnan ohjeistusta sekä kehitettiin toimiston tiedonhallintamallia. Uusi asianhallintajärjestelmä tehostaa asioiden käsittelyä ja tiedolla johtamista.

Loppuvuodesta tietosuojavaltuutetun toimisto otti ilmoituslomakkeilleen käyttöön Valtorin tarjoaman Turvalomake-palvelun. Lomakkeilla organisaatiot voivat tehdä ilmoituksen henkilötietojen tietoturvaloukkauksista, ilmoittaa tietosuojavastaavansa yhteystiedot ja tehdä ennakkokuulemispyynnön. Yksityishenkilöt voivat tehdä lomakkeilla pyynnön tietosuojaoikeuksiaan koskevan määräyksen antamiseksi tai ilmoittaa henkilötietojen käsittelyssä havaitsemistaan epäkohdista. Lähetetyn lomakkeen voi tallentaa palvelussa itselleen lähetyksen jälkeen. Ilmoituslomakkeilla voi palvelun käyttöönoton myötä lähettää myös salassa pidettäviä ja arkaluonteisia tietoja tietosuojavaltuutetun toimistolle.

Myös sisäisiä menettelyjä kehitettiin asioiden käsittelyn tehostamiseksi. Seulontamenettelyjä rekisteröidyn oikeuksia koskevissa asioissa ja tietoturvaloukkauksilmoitusten käsittelyssä vakiinnutettiin ja kehitettiin edelleen.

Vuonna 2022 käyttöön otetun tietoturvaloukkauksilmoitusten seulontamenettelyn on todettu merkittävästi tehostaneen ilmoitusten käsittelyä. Seulontamenettelyssä arvioidaan muun muassa, vaatiiko asia tarkempaa selvittämistä rekisterinpitäjän kanssa ja antaako loukkaus viranomaiselle aihetta ryhtyä toimenpiteisiin.

Rekisteröidyn oikeuksia koskevien asioiden seulontaa jatkettiin sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan liittyvissä asioissa. Toimistossa arvioidaan toimintamallin soveltamista myös muihin sektoreihin.

Eduskunta hyväksyi joulukuussa 2023 muutoksia tietosuojalakiin ja rikosasioiden tietosuojalakiin, jotta ne vastaisivat EU:n tietosuojalainsäädäntöä. Vuoden 2024 alusta alkaen tietosuojavaltuutetun toimiston on ratkaistava kanteluasia tai ilmoitettava henkilölle arvio ratkaisun ajankohdasta kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on tullut vireille. Henkilö voi valittaa hallinto-oikeuteen, jos tietosuojavaltuutettu ei anna ratkaisua tai ilmoita arviota käsittelyajankohdasta tässä määräajassa.

Tietoturvaloukkausilmoitusten määrä kasvaa edelleen

Henkilötietojen tietoturvaloukkauksia koskevat ilmoitukset muodostavat tietosuojavaltuutetun toimistoon vireille tulleiden asioiden suurimman yksittäisen ryhmän. Henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta täytyy ilmoittaa tietosuojavaltuutetun toimistolle, jos loukkauksesta voi aiheutua riski sen kohteeksi joutuneille henkilöille. Tietosuojavaltuutetun toimisto voi tarvittaessa määrätä organisaation ilmoittamaan loukkauksesta henkilöille, joita asia koskee.

Tietosuojavaltuutetun toimistolle tehtiin vuoden aikana 6 894 tietoturvaloukkausilmoitusta, mikä oli yli 1 400 edellistä vuotta enemmän. Ilmoitettujen tietoturvaloukkausten määrä on kasvanut vuosittain, ja ne muodostivat jo 52 % vireille tulleista asioista. Lukumäärä ei poikkea eurooppalaisista verrokkimaista.

Kasvua selittää osaltaan yleinen digitalisaation lisääntyminen ja tietotekninen kehitys. Yleinen tietoisuus tietoturvaloukkausten ilmoitusvelvollisuudesta on myös kasvanut jatkuvasti. Ilmoituksia saapuu eniten säännellyiltä toimialoilta, kuten sosiaali- ja terveydenhuollon alalta, finanssisektorilta ja telealalta.

Tietosuojavaltuutetun toimisto muistutti syksyllä, että organisaatioiden tulisi arvioida tietoturvaloukkausten vakavuutta loukkauksen kohteeksi joutuneiden rekisteröityjen kannalta. Jotta organisaatiot toimisivat tietoturvaloukkaustilanteissa tietosuoja-asetuksen vaatimusten mukaisesti, on tarkoituksena arvioida nimenomaan rekisteröidyille aiheutuvien vaikutusten vakavuutta, ei rekisterinpitäjälle aiheutuvia seurauksia. Rekisterinpitäjän tulisi myös harkita tarkasti toimenpiteitä, joilla haittavaikutuksia henkilöille voi lieventää.

Tietosuojavaltuutetun toimistolle tehtiin 6 894 tietoturvaloukkausilmoitusta vuonna 2023.

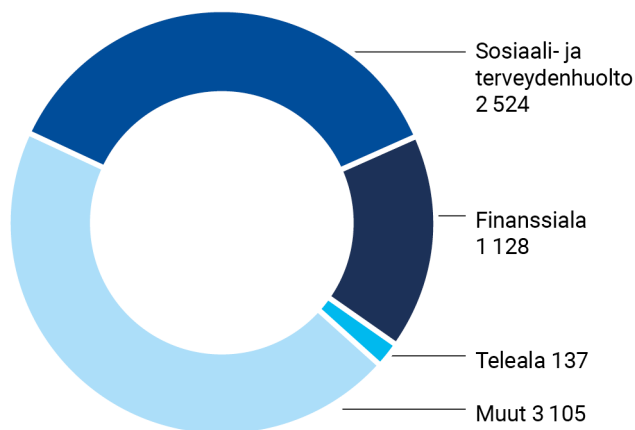
Kun rekisterinpitäjä tekee tietoturvaloukkauksesta alustavan ilmoituksen tietosuojavaltuutetun toimistolle, sen tulisi oma-aloitteisesti muistaa täydentää ilmoitusta myöhemmin. Suuri osa selvitystyöstä koskee alustavia ilmoituksia, joihin organisaatiot eivät ole oma-aloitteisesti toimittaneet täydentäviä tietoja. Tietoturvaloukkausilmoitus on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään 72 tunnin kuluessa siitä, kun loukkaus on havaittu. Jos ilmoitus viivästyy, siitä on toimitettava tietosuojavaltuutetun toimistolle perusteltu selitys.

Henkilötietojen tietoturvaloukkaukset olisivat usein estettävissä riittäväillä teknisillä toimenpiteillä, organisaation asianmukaisilla menettelytavoilla ja tietosuojaosaamisen varmistamisella. Tietoturvaloukkauksille altistavat vanhat ja päivittämättömät järjestelmät ja erityisesti puutteellinen tietoturva. Lisäksi on havaittu järjestelmien haavoittuvuuksien entistäkin nopeampaa hyödyntämistä. Usein tällaiset loukkaukset kohdistuvat myös järjestelmässä olevaan henkilötietoon.

Office 365 -tietovuotoja tapahtuu edelleen paljon. Syynä on usein inhimillinen virhe, jossa henkilö on syöttänyt salasanansa tai tunnuksensa saamansa sähköpostilinkin kautta. Vakavimpia sähköposteihin kohdistuvia tietoturvaloukkauksia ovat tapaukset, joissa sähköpostilaatikoissa säilötään runsaasti henkilötietoja sisältävää materiaalia, kuten henkilötunnuksia, työhakemuksia tai sairauslomatoistuksia.

Tietosuojavaltuutetun toimistossa kehitettiin vuoden aikana tietoturvaloukkausten ilmoittamistapaa. Syksyllä käyttöön otetun Valtorin Turvalomake-palvelun ansiosta organisaatio voi tallentaa lähetetyn lomakkeen itselleen PDF-tiedostona suoraan Turvalomake-palvelussa. Tallentaminen helpottaa tietoturvaloukkausten dokumentointia ja organisaatioiden osoitusvelvollisuuden noudattamista.

Vireille tulleet tietoturvaloukkausilmoitukset sektoreittain vuonna 2023

Sosiaali- ja terveydenhuolto	2 524 kpl
Finanssiala	1 128 kpl
Teleala	137 kpl
Muut	3 105 kpl

Rajat ylittävien asioiden käsittely

Rajat ylittävällä käsittelyllä tarkoitetaan henkilötietojen käsittelyä, joka

- suoritetaan useammassa kuin yhdessä EU:n jäsenvaltiossa sijaitsevassa toimipaikassa ja rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä on sijoittautunut useampaan kuin yhteen jäsenvaltioon tai
- suoritetaan EU:ssa rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän ainoassa toimipaikassa, mutta käsittely vaikuttaa merkittävästi rekisteröityihin useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa.

Kun henkilötietojen käsittely on rajat ylittävää, Euroopan talousalueen (ETA) tietosuojaviranomaiset valvovat henkilötietojen käsittelyä yhteistyössä. Käsiteltävälle asialle määritellään niin kutsuttu johtava valvontaviranomainen, joka tekee yhteistyötä muiden asian käsittelyyn osallistuvien valvontaviranomaisten kanssa. Yhteistyömenettelyn tarkoituksena on saada aikaan valvontaviranomaisia sitova yhteinen päätös ja varmistaa, että tietosuoja-asetusta sovelletaan yhdenmukaisesti kaikissa ETA-maissa. Euroopan tietosuojaneuvoston verkkosivuilla on [rekisteri](#) tietosuojaviranomaisten yhteistyössä tehdyistä päätöksistä.

Tietosuojaviranomaiset käsittelivät vuoden aikana merkittäviä sosiaalisen median yhtiöitä koskevia tapauksia rajat ylittävässä yhteistyössä. Monen suuren sosiaalisen median yhtiön Euroopan-päätoimipaikka sijaitsee Irlannissa, minkä vuoksi Irlannin tietosuojaviranomainen johtaa asioiden selvittämistä. Päätöksenteossa ovat mukana kaikki ETA-maiden osallistuvat tietosuojaviranomaiset, myös tietosuojavaltuutetun toimisto.

Huhtikuussa Euroopan tietosuojaneuvosto antoi sitovan kiistanratkaisupäätöksen, joka koski Metan Yhdysvaltoihin tekemien tiedonsiirtojen lainmukai-

Tietosuojavaltuutetun toimisto määritettiin vuonna 2023 johtavaksi valvontaviranomaiseksi 6 asiassa ja osallistuvaksi valvontaviranomaiseksi 147 asiassa.

suutta Facebook-palvelussa. Asian käsittelyyn osallistuneet Euroopan talousalueen tietosuojaviranomaiset, tietosuojavaltuutetun toimisto mukaan lukien, yhtyivät Irlannin näkemyksiin Metan rikkomuksista ja katsoivat, että Metan tiedonsiirto heinäkuusta 2020 lähtien oli ollut tietosuoja-asetuksen vastaista. Irlannin tietosuojaviranomainen määräsi tietosuojaneuvoston päätöksen seurauksena Metalle 1,2 miljardin euron seuraamusmaksun ja määräsi Metan keskeyttämään eurooppalaisten käyttäjien henkilötietojen siirtämisen Yhdysvaltoihin. Meta määrättiin myös saattamaan tiedonsiirrot tietosuoja-asetuksen mukaisiksi kuuden kuukauden kuluessa.

Elokuussa tietosuojaneuvosto antoi kiistanratkaisumenettelyssä päätöksen lasten henkilötietojen käsittelystä TikTokissa. Sitovan päätöksen perusteella Irlanti määräsi TikTokille 345 miljoonan euron seuraamusmaksun useista rikkomuksista lasten henkilötietojen käsittelystä ja määräsi yhtiön lopettamaan tietosuoja-asetusta rikkovien harhaanjohtavien muotoiluratkaisujen käytön. Rikkomukset koskivat muun muassa sovelluksen olutasetuksia, joiden perusteella lapsikäyttäjien tilit olivat julkisia.

Lokakuussa tietosuojaneuvosto teki päätöksen, jonka perusteella Irlanti määräsi Metan lopettamaan henkilötietojen käsittelyn käyttäytymiseen perustuvaa kohdennettua mainontaa varten sopimuksen tai oikeutetun edun perusteella. Päätös tehtiin niin kutsutussa kiireellisessä menettelyssä sen jälkeen, kun Norjan tietosuojaviranomainen pyysi tietosuojaneuvostoa päättämään Metaa koskevista toimista koko ETA-alueella.

Tietosuojavaltuutetun toimisto sekä Alankomaiden ja Norjan tietosuojaviranomaiset sopivat syyskuussa 2023 Yango-taksipalvelun (Yandex LLC ja Ridetech International B.V.) Venäjälle suuntautuvien tiedonsiirtojen selvittämisen seuraavista vaiheista. Yangoon toiminnan lainmukaisuuden arviointi ja päätös tehdään EU-maiden rajat ylittävissä menettelyssä, jossa selvitystä johtava Alankomaat tekee yhteistyötä Suomen ja Norjan tietosuojaviranomaisten kanssa. Tietosuojavaltuutetun toimistolla ei ole toimivaltaa tehdä Yangoa koskevaa lopullista päätöstä, vaan päätöksen voi tehdä Alankomaiden tietosuojaviranomainen.

Vuoden 2023 aikana tietosuojavaltuutetun toimisto antoi johtavana valvontaviranomaisena yhden EU-maiden rajat ylittävän päätöksen. Majoi-tuspalvelu Forenom Oy:lle annettiin huomautus puutteellisista suojatoimista ja määräys lyhentää asiakastietojen säilytysaikaa. Hyökkääjä oli saanut SQL-injektion avulla pääsyn asiakkaille tarkoitettuun itsepalveluportaaliin ja toiminnanohjausjärjestelmään rajapinnan haavoittuvuuden kautta ja päässyt käsiksi kymmenien tuhansien asiakkaiden tietoja sisältävään tietokantaan.

Huhtikuussa Norjan tietosuojaviranomainen antoi SATS-kuntokeskusketjulle 10 miljoonan Norjan kruunun (noin 900 000 euron) seuraamusmaksun useista tietosuojarikkomuksista. Rikko-

Tietosuojavaltuutetun toimisto antoi vuoden aikana kaksi vastalausesta johtavien valvontaviranomaisten päätösten luonnoksiin rajat ylittävissä asioissa.

mukset koskivat erityisesti rekisteröidyn oikeuksien toteuttamista, asiakkaiden informointia ja henkilötietojen käsittelyperusteen puuttumista. Kuntokeskusketju toimii Norjan lisäksi myös Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa, minkä vuoksi tietosuojavaltuutetun toimisto osallistui asian käsittelyyn.

Tietosuojavaltuutetun toimisto jätti vuoden aikana kaksi vastalausesta johtavien valvontaviranomaisten tekemiin päätösluonnoksiin. Lisäksi toimisto vaikutti usean tapauksen käsittelyn yhteydessä päätösluonnosten sisältöön.

Euroopan komissio antoi heinäkuussa säädösehdotuksen hallintomenettelyjen yhdenmukaistamiseksi EU-maiden rajat ylittävissä asioissa. Uuden asetuksen tavoitteena on yksinkertaistaa ja nopeuttaa rajat ylittävien asioiden käsittelyä sekä edistää valvontaviranomaisten yhteistyön sujuvuutta prosessin alkuvaiheista lähtien. Komissio antoi säädösehdotuksen tietosuojaneuvoston syksyllä 2022 tekemän aloitteen pohjalta. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu antoivat syyskuussa yhteisen lausunnon, jossa ne toivoivat asetuksen nopeaa hyväksymistä. Tietosuojavaltuutetun toimisto antoi lisäksi kansallisesti oikeusministeriölle ja eduskunnalle näkemyksensä komission ehdotuksesta.

Tukea rekisterinpitäjille ja tietosuojavastaaville

Selvitys tietosuojavastaavien asemasta ja nimittämisestä

Tietosuojavaltuutetun toimisto osallistui yhdessä 25 eurooppalaisen tietosuojaviranomaisen kanssa Euroopan tietosuojaneuvoston koordinoimaan yhteiseen toimenpiteeseen, jossa selvitettiin, miten tietosuojavastaavien nimittäminen ja asema ovat toteutuneet organisaatioissa eri toimialoilla ja sektoreilla. Tietosuojavastaavat valittiin kohteeksi tietosuojavaltuutetun toimiston aloitteesta.

Toimenpide käynnistyi yhteisellä organisaatioille laaditulla kyselyllä, jonka tietosuojavaltuutetun toimisto Suomessa lähetti 50 organisaatiolle toukokuussa 2023. Selvityksen kohteeksi valikoitui seitsemän valtion virastoa, 20 kuntaa, kuusi hyvinvointialuetta, kuusi rahoituspalvelujen tarjoajaa, kolme teleoperaattoria ja kahdeksan alustapalvelujen tarjoajaa. Selvitykseen saatiin Euroopan laajuisesti yhteensä yli 17 000 vastausta.

Euroopan tietosuojaneuvosto julkaisi selvityksensä raportin tammikuussa 2024. Suurin osa vastaa- jista koki, että heillä on riittävä työssä tarvittava osaaminen ja selkeästi määritellyt tehtävät, mutta moni tietosuojavastaava kohtaa edelleen haasteita tehtävässään. Raportissa kuvataan tunnistettuja kehityskohteita ja annetaan suosituksia tietosuojavastaavien aseman vahvistamiseksi. Haasteet liittyvät muun muassa puutteellisiin resursseihin, tietosuojavastaavan riippumattomaan asemaan ja ylimmälle johdolle raportointiin. Kyselyn kansalliset tulokset ovat nähtävissä raportin liitteessä.

Valvontaviranomaiset päättävät selvityksen löydösten perusteella kansallisesti tarvittavista jatkotoimista. Jatkotoimenpiteitä toteutetaan Suomessa vuoden 2024 aikana.

GDPR4CHLDRN-hanke lisää tietosuojaosaamista lasten ja nuorten harrastustoiminnassa

Tietosuojavaltuutetun toimiston ja TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry:n kaksivuotinen EU-rahoitteinen hanke *GDPR4CHLDRN – Tietosuoja haltuun harrastustoiminnassa* jatkui vuonna 2023. Hanketta rahoittaa Euroopan unionin Kansalaisuus, tasa-arvo, perusoikeudet ja arvot -ohjelma. Sidosryhmäkumppaneita hankkeessa ovat Suomen Partiolaiset, Palloliitto ja Olympiakomitea.

Hankkeen tavoitteena on parantaa 13–17-vuotiaiden lasten ja nuorten, heidän vanhempiansa sekä harrastustoimintaa järjestävien yhdistysten tietosuojaosaamista. Tarkoituksena on, että tulevaisuudessa yhdistykset kykenevät hankkeen materiaalien avulla ratkomaan tietosuojalainsäädännön noudattamiseen liittyviä kysymyksiä toiminnassaan.

Hankkeessa laaditaan erityisesti yhdistyksille suunnattu sähköinen työkalupakki, joka sisältää eri kohderyhmille käytännönläheisiä materiaaleja, kuten ohjeita, tarkistuslistoja ja osaamista kartoittavia testejä. Materiaalit tukevat myös lasten ja nuorten sekä vanhempien ymmärrystä tietosuojasta ja henkilötietojen käsittelystä. Vuoden aikana materiaaleja työstettiin yhdessä eri kohderyhmien kanssa. Hankkeessa julkaistiin 5 uutiskirjettä ja 14 asiantuntija-artikkelia. Lisäksi hanke osallistui Mediataitoviikkoon.

Vuonna 2024 hanke jatkuu materiaalien pilotoinnilla. Kevään aikana järjestettiin tietosuoja-aiheisia koulutuksia ja webinaareja yhdistystoimijoille, ja työkalupakki julkaistaan vaiheittain kesällä. Hanke päättyy syksyllä 2024.

Kansainväliset tiedonsiirrot

Kun henkilötietoja siirretään Euroopan talousalueen ulkopuolelle tai kansainväliselle järjestölle, henkilötietojen suojan taso ei välttämättä vastaa EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen edellyttämää tasoa. Siksi tietosuoja-asetuksessa on määritelty erilaisia siirtoerusteita, joiden avulla henkilötietoja voidaan siirtää ETA-alueen ulkopuolelle. Myös rikosasioiden tietosuojalaissa on omat säädöksensä kansainvälisistä tiedonsiirroista. Ennen kuin henkilötietoja voidaan siirtää on rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän tarkistettava tapauskohtaisesti, taataanko siirrettäville henkilötiedoille riittävä tietosuojan taso.

Henkilötietojen siirtäminen Yhdysvaltoihin helpottui, kun Euroopan komissio hyväksyi heinäkuussa 2023 päätöksen Yhdysvaltojen tietosuojan riittävästä tasosta. EU:n ja Yhdysvaltojen välinen uusi tietosuojakehys korvaa aikaisemman Privacy Shield -järjestelyn, jonka EU-tuomioistuin mitätöi vuonna 2020 niin sanotulla Schrems II -ratkaisullaan (C-311/18).

Tietosuojaneuvosto antoi maaliskuussa riittävyyspäätöksen luonnokseen lausuntonsa, jossa tunnistettiin merkittäviä parannuksia ja esitettiin myös eräitä huolenaiheita. Tietosuojavaltuutetun toimisto vaikutti aktiivisesti lausunnon sisältöön. Tietosuojaneuvoston lausunnolla on keskeinen merkitys, kun komissio arvioi kolmannen maan tietosuojan tason riittävyyttä.

Tietosuojan riittävyyspäätöksen perusteella tietoja voidaan siirtää EU- ja ETA-alueelta tietosuojakehysten vaatimuksiin sitoutuneille yhdysvaltalaisille yrityksille ilman erillistä siirtoerustetta. Tietoja voidaan siirtää vain sertifioituneille

Henkilötietojen siirtäminen Yhdysvaltoihin helpottui, kun Euroopan komissio hyväksyi heinäkuussa 2023 päätöksen Yhdysvaltojen tietosuojan riittävästä tasosta.

organisaatioille, jotka löytyvät Yhdysvaltojen kauppaministeriön ylläpitämästä Data Privacy Framework -luettelosta. Riittävyysspäätöstä ei voi käyttää tiedonsiirtoihin julkisen sektorin organisaatioiden välillä.

Tietosuojaneuvosto laati rekisterinpitäjien tueksi informaatiomateriaalia EU:n ja Yhdysvaltojen välisestä tietosuojakehyksestä. Tietosuojavaltuutetun toimisto julkaisi loppuvuodesta verkkosivuillaan vastauksia usein kysytyihin kysymyksiin siitä, mitä riittävyysspäätös tarkoittaa käytännössä.

Euroopan tietosuojaneuvosto julkaisi tammikuussa 2023 raportin eurooppalaisten tietosuojaviranomaisten ensimmäisestä yhteisestä toimenpiteestä, jossa selvitettiin julkisen sektorin pilvipalveluiden käyttöä. Raportissa, jonka laatimiseen tietosuojavaltuutetun toimisto osallistui, annettiin muun muassa suosituksia julkisen sektorin organisaatioille pilvipohjaisten tuotteiden ja palvelujen käyttöön. Raportin liitteessä kuvailtiin myös pilvipalveluihin liittyviä toimia, joita tietosuojaviranomaiset ovat tähän mennessä toteuttaneet.

Metan Yhdysvaltoihin suuntautuvien tiedonsiirtojen lainmukaisuuteen otettiin kantaa Euroopan tietosuojaneuvoston aiemmin mainitussa sitovassa päätöksessä huhtikuussa 2023. Päätöksessä katsottiin, että tiedonsiirrot heinäkuusta 2020 eteenpäin olivat olleet tietosuoja-asetuksen vastaisia, sillä yhtiö oli jatkanut henkilötietojen siirtoa Yhdysvaltoihin EU:n tuomioistuimen heinäkuussa 2020 antaman Schrems II -ratkaisun (C-311/18) jälkeen ilman asianmukaisia suoja-toimia.

Ohjeistusta kansainvälisiin tiedonsiirtoihin täydennettiin vuoden 2023 aikana. Euroopan tietosuojaneuvosto julkaisi keväällä lopullisen version ohjeesta, joka koskee yleisen tietosuoja-asetuksen 3 artiklan soveltamisen ja kansainvälisiä siirtoja koskevien säännösten välistä suhdetta. Ohje selventää kansainvälisten siirtojen määritelmää ja auttaa organisaatioita tunnistamaan, milloin kyseessä on kansainvälinen siirto.

Lisäksi tietosuojaneuvosto julkaisi lopullisen ohjeen sertifiointista tiedonsiirron välineenä. Kesäkuussa tietosuojaneuvosto julkaisi suosituksen, jotka koskevat yritystä koskevia sitovia sääntöjä rekisterinpitäjille (BCR-C, Controller Binding Corporate Rules). Tietosuojavaltuutetun toimisto antoi kesällä 2023 myös päätöksen Patentti- ja rekisterihallituksen ja yhdysvaltalaisen tilintarkastusviranomaisen välisestä hallinnollisesta järjestelystä.

Valvontaa ja yhteistyötä

Seuraamuskollegio: Seuraamusmaksuja tietosuojalainsäädännön rikkomuksista

Tietosuojavaltuutetun toimiston seuraamuskollegion tehtävänä on käsitellä asiat, jotka koskevat tietosuoja-asetuksen mukaisten hallinnollisten seuraamusmaksujen määräämistä rekisterinpitäjälle tai henkilötietojen käsittelijälle. Seuraamuskollegion muodostavat tietosuojavaltuutettu ja kaksi apulaistietosuojavaltuutettua. Tietosuojavaltuutettu toimii kollegion puheenjohtajana. Vuosina 2020–2023 seuraamuskollegio on määrännyt yhteensä 20 seuraamusmaksua EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen rikkomisesta.

Hallinnolliset seuraamusmaksut ovat yksi korjaavista toimivaltuuksista, joita tietosuojavaltuutetun toimisto voi käyttää. Seuraamusmaksun on oltava varoittava, tehokas ja oikeasuhtainen. Seuraamusmaksu voidaan määrätä muiden korjaavien toimenpiteiden lisäksi tai niiden sijasta,

ja se voi olla enintään 4 % yrityksen liikevaihdosta tai 20 miljoonaa euroa. Seuraamusmaksua ei voi tällä hetkellä määrätä julkishallinnon organisaatioille, kuten valtiolle ja valtion liikelaitoksille, kunnille ja seurakunnille. Seuraamusmaksujen ulottaminen myös julkiselle sektorille on kirjattu nykyiseen hallitusohjelmaan. Tällä hetkellä muissa Pohjoismaissa seuraamusmaksu voidaan määrätä julkisen sektorin toimijoille.

Vuonna 2023 hallinnollinen seuraamusmaksu määrättiin kolmelle organisaatiolle. Seuraamusmaksu määrättiin tietosuojavaltuutetun aieman määräyksen noudattamatta jättämisestä, puhelutallenteita koskevista rikkomuksista ja puutteista rekisteröidyn tarkastusoikeuden toteutuksessa. Seuraamusmaksut olivat suuruudeltaan 1 600 – 440 000 euroa.

Vuonna 2023 seuraamuskollegio määräsi hallinnollisen seuraamusmaksun tietosuojalainsäädännön rikkomisesta kolmelle organisaatiolle.

- Suomen Asiakastieto Oy:lle määrättiin 440 000 euron seuraamusmaksu, sillä yhtiö ei ollut poistanut luottotietorekisteristä puutteellisen menettelytavan vuoksi tallennettuja perusteettomia maksuhäiriömerkintöjä tietosuojavaltuutetun määräyksen mukaisesti. Riita-asioissa annettuihin tuomioihin perustuvia tietoja ei olisi pitänyt tallentaa maksuhäiriömerkinnäksi. Tietosuojavaltuutettu oli määrännyt marraskuussa 2021 yhtiön korjaamaan toimintatapansa maksuhäiriötietojen rekisteröinnin osalta ja poistamaan kaikki siitä johtuneet virheelliset maksuhäiriömerkinnät.
- Yrityshakemistoa ylläpitävälle Suomen Yritysrekisterille määrättiin 23 000 euron seuraamusmaksu, sillä yhtiö ei ollut toimittanut puhelutallenteita niitä pyytäneille henkilöille tietosuojasäännösten mukaisesti. Yhtiön toimittamia puhelutallenteiden koosteita ei voitu pitää tietosuoja-asetuksen mukaisina jäljennöksinä, jotka vastaisivat alkuperäistä puhelun sisältöä. Yhtiö oli lisäksi jättänyt noudattamatta apulaistietosuojavaltuutetun aikaisempaa määräystä korjata toimintansa lainmukaiseksi. Yhtiön olisi tullut tarjota puhelutallenteen kuuntelumahdollisuuden lisäksi toinen tapa tallenteiden toimittamiseen.
- Seuraamuskollegio määräsi psykoterapiatoimijalle 1 600 euron suuruisen seuraamusmaksun puutteista rekisteröidyn tarkastusoikeyden toteuttamisessa. Psykoterapiatoimijan asiakas oli pyytänyt saada tietonsa useita kertoja vuosien 2017–2019 aikana. Psykoterapiayritys ei ollut toimittanut näitä tietoja asiakkaalle tai ilmoittanut, miksi tietoja ei voitu toimittaa tietosuoja-asetuksen aikarajoissa.

Tietosuojavaltuutetun toimiston seuraamuskollegio käsittelee myös henkilötietojen käsittelyn kieltämistä koskevat asiat. Syksyllä 2023 seuraamuskollegio käsittelee elokuussa annettua Yandex LLC:tä ja Ridetech International B.V:tä koskevaa väliaikaista kieltopäätöstä. Seuraa-

muskollegio arvioi edellytyksiä siirtää asian käsittely Euroopan tietosuojaneuvostolle. Tapauksessa katsottiin, että parhaat edellytykset asian loppuun saattamiseksi on valvontaviranomaisen rajat ylittävässä menettelyssä Alankomaiden ja Norjan kanssa.

Yksityinen ja julkinen sektori

Vuoden aikana havaittiin, että kaupan alalla on yleistymässä käytäntö, jossa asiakkaiden ostotietoja pyritään säilyttämään koko asiakassuhteen ajan. Tietosuojavaltuutetun keskeisimpiin linjauksiin lukeutui päätös, jossa arvioitiin ostotietojen säilytysaikojen lainmukaisuutta. Tietosuojavaltuutettu katsoi, että ostotietojen säilyttämistä koko kanta-asiakkuuden ajan ei voitu pitää tietosuojalainsäädännön mukaisena. Tietosuojavaltuutettu antoi Keskolle toukokuussa 2023 määräyksen poistaa ostotietoja ja määritellä tiedoille säilytysajat niiden käyttötarkoituksen mukaan. Asiaa käsiteltiin myös tietosuojavaltuutetun toimiston seuraamuskollegiossa.

Heinäkuussa tietosuojavaltuutettu määräsi telealan yhtiön huolehtimaan, että sähköisten suoramarkkinointiviestien vastaanottajille annetaan jokaisen viestin yhteydessä mahdollisuus kieltää helposti yhteystietojensa käyttö suoramarkkinointitarkoituksiin. Kirjautuminen asiakastilille ainoana vastustamismahdollisuutena ei täyttänyt vaatimusta vaivattomuudesta.

Apulaistietosuojavaltuutettu antoi keväällä Ilmatieteen laitokselle huomautuksen, sillä Ilmatieteen laitoksen todettiin siirtäneen henkilötietoja lainvastaisesti Yhdysvaltoihin Googlen palveluiden kautta. Ilmatieteen laitos ei ollut määritellyt pätevää henkilötietojen siirto-asetusta Googlen seurantateknologioiden käytössä. Sen olisi tullut EU-tuomioistuimen Schrems II -ratkaisun (C-311/18) jälkeen arvioida mahdollisten täydentävien suojatoimien tarvetta tiedonsiirroissa Yhdysvaltoihin ja keskeyttää ilman lailista perustetta tehdyt tiedonsiirrot.

Sähköpostipalvelun tarjoajalle annettiin huomautus, sillä yritys ei ollut tarjonnut käyttäjälle mahdollisuutta siirtää sähköpostiviestejään

palvelusta yleisen tietosuojasetuksen edellyttämällä tavalla. Mahdollisuus viedä sähköpostiviestit ainoastaan yksi kerrallaan vaikeutti ja esti käyttäjiä siirtämästä tietojaan palvelusta toiseen. Käyttäjän olisi myös tullut voida siirtää tietonsa maksutta. Päätös on ensimmäisiä ratkaisuja, joita tietosuojavaltuutettu on antanut tietojen siirto-oikeudesta.

Hallintotuomioistuimet antoivat vuoden aikana useita ratkaisuja, joissa tietosuojavaltuutetun toimiston päätökset pidettiin voimassa. Korkein hallinto-oikeus saattoi voimaan Postille keväällä 2020 määrätyn seuraamusmaksun. Postin rikkomukset koskivat muuttoilmoituksen tehneiden puutteellista informointia. Ratkaisussa korkein hallinto-oikeus vahvisti, että seuraamusmaksu voitiin määrätä ilman, että valvontaviranomainen olisi ensin käyttänyt muita korjaavia toimivaltuuksiaan, kuten määräystä tai huomautusta.

Toisessa syyskuussa annetussa ratkaisussaan korkein hallinto-oikeus piti voimassa hallinto-oikeuden päätöksen, jossa kumottiin seuraamuskollegion päätös seuraamusmaksun määräämisestä yritykselle. Kysymys koski henkilötietojen keräämistä työhönottoprosessin yhteydessä.

Korkein hallinto-oikeus hylkäsi marraskuussa ParkkiPate Oy:n valituslupahakemuksen hallinto-oikeuden ratkaisusta. Helsingin hallinto-oikeus hylkäsi aiemmin yhtiön vaatimukset tietosuojavaltuutetun määräysten ja huomautusten sekä hallinnollisen seuraamusmaksun kumoamisesta. Seuraamusmaksua alennettiin hallinto-oikeudessa 5 000 eurolla. ParkkiPatelle määrättiin vuonna 2021 seuraamusmaksu tietosuojarikkomuksista pysäköinninvalvontamaksujen yhteydessä.

Kesäkuussa korkein hallinto-oikeus piti voimassa apulaistietosuojavaltuutetun kannan siitä, että kaikkien vuokralaisten tai asunnonhakijoiden lasten henkilötunnusten säännönmukaiselle keräämiselle isännöinti- ja vuokraustoiminnassa ei ollut tietosuojasetuksen edellyttämää tarvetta. Apulaistietosuojavaltuutettu oli voinut määrätä isännöinti- ja vuokraustoimintaa harjoittavan toimijan korjaamaan menettelynsä lasten henkilötunnusten käsittelyssä tietosuoja-säännösten mukaisesti ja poistamaan tarpeettomasti kerätyt henkilötunnukset.

Tietosuojavaltuutetun verkoneita koskeva linjaus pysyi voimassa Helsingin ja Hämeenlinnan hallinto-oikeuksissa. Tietosuojavaltuutettu totesi vuonna 2021, että verkoneissa julkaistuja tietoja ei tarvitse poistaa, sillä tiedot oli julkaistu journalistisessa tarkoituksessa. Hallinto-oikeudet katsoivat, että verotustietojen julkaisu verkoneissa on ollut perusteltua yhteiskunnallisen keskustelun kannalta. Lisäksi verotietojen käsittelyn kieltäminen verkoneissa tarkoittaisi hallinto-oikeuden mukaan sananvapauden rajoittamista.

Hallinto-oikeus hylkäsi myös lääkäriklinikan valituksen, jossa se vaati huomautuksen ja seuraamusmaksun kumoamista. Apulaistietosuojavaltuutettu totesi päätöksessään vuonna 2021, että klinikan toimintatapa rekisteröidyn oikeuksien toteutuksessa oli puutteellinen, eikä se ollut kertonut selkeästi, minkä henkilötietojen osalta se toimii rekisterinpitäjänä.

Euroopan unionin tuomioistuin linjasi ennakkoratkaisuissaan muun muassa henkilön oikeudesta saada lokitiedot sekä tietoturvaloukkausten vahingonkorvausvastuusta. Uni-

onin tuomioistuin antoi kesäkuussa asiassa C-579/21 ratkaisun, jossa arvioitiin rekisteröidyn oikeutta saada lokitiedot tietosuojasetuksen mukaisen tarkastusoikeuden nojalla. Tuomioistuin totesi, että jokaisella on oikeus saada tietyt lokitiedoista ilmenevät tiedot, kuten henkilötietojen tarkastelun ajankohta ja syyt. Tarkastusoikeuden perusteella ei kuitenkaan lähtökohtaisesti ole oikeutta saada tietoja henkilöistä, jotka ovat tarkastelleet tietoja työnantajansa alaisuudessa ja sen ohjeiden mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu laajensi tarkastusoikeuden ulottamista lokitietoihin joissakin tilanteissa.

Syksyllä unionin tuomioistuin linjasi, että henkilön pelko tietoturvaloukkauksessa vuotaneiden tietojensa mahdollisesta väärinkäytöstä voi olla aineeton vahinko, josta organisaatio voi joutua vahingonkorvausvastuuseen. Pelon täytyy olla perusteltu, jotta se oikeuttaisi vahingonkorvauksiin.

Yksi keskeisimmistä rekisterinpitäjien tueksi annetuista ohjeista vuoden aikana koski rekisteröidyn oikeutta saada tutustua omiin tietoihinsa eli niin kutsuttua tarkastusoikeutta. Tietosuojaneuvosto hyväksyi keväällä lopullisen version ohjeesta, jossa käydään läpi tarkastusoikeuden toteuttamiseen liittyviä käytännön kysymyksiä ja ohjeistetaan, miten tarkastusoikeus on toteutettava eri tilanteissa. Tietosuojavaltuutetun toimisto osallistui ohjeen laatimiseen tietosuojaneuvoston alatyöryhmässä.

Finanssisektori

Finanssisektorilla korostuivat vuoden aikana erityisesti rekisteröidyn tarkastusoikeus omiin tietoihinsa, tietojen poistamista koskevat pyynöt sekä maksuhäiriömerkintöihin liittyvät asiat.

Finanssisektorilla annettu seuraamusmaksupäätös koski luottotietorekisteriin tallennettuja perusteettomia maksuhäiriömerkintöjä. Suomen Asiakastiedolle määrättiin seuraamusmaksu, sillä yhtiö ei ollut poistanut virheellisen menettelytavan vuoksi tallennettuja merkintöjä. Tietosuojavaltuutetun toimisto selvitti vuonna 2021 yhtiön toimintaa lainvoimaisiin tuomioihin perustuvien maksuhäiriötietojen käsittelyssä. Tietosuojavaltuutettu totesi tuolloin, ettei riita-asioissa annettuihin tuomioihin perustuvia tietoja olisi pitänyt tallentaa maksuhäiriömerkinnäksi.

Hallinto-oikeus piti voimassa samaan asiakonaisuuteen liittyvän päätöksen, jossa apulaistietosuojavaltuutettu määräsi vuonna 2021 Oikeusrekisterikeskuksen korjaamaan käytäntönsä luottotietoyhtiöille luovutettavien maksuhäiriötietojen oikeellisuuden valvonnassa. Hallinto-oikeus arvioi apulaistietosuojavaltuutetun tavoin, että Oikeusrekisterikeskuksen henkilötietojen virheettömyyteen tähtäävät toimenpiteet olivat olleet riittämättömiä ja että toimintatapa oli johtanut perusteettomiin maksuhäiriömerkintöihin.

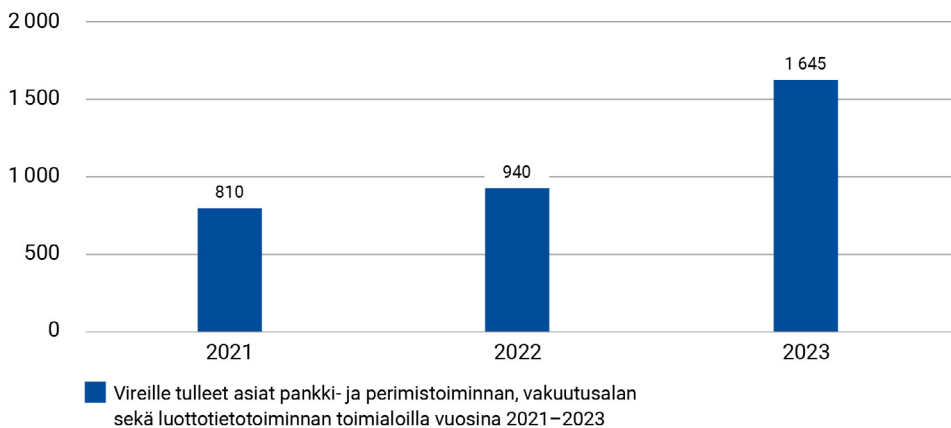
Itä-Suomen hallinto-oikeus piti pääosin voimassa apulaistietosuojavaltuutetun kannan käyttäjälokitietojen luovuttamisesta. Hallinto-oikeus antoi loppuvuodesta EU-tuomioistuimen ennakkoratkaisun perusteella päätöksen, jossa se totesi, että pankin on toimitettava henkilölle käyttäjälokeista tiedot asiakastietojen katselun tarkeista ajankohdista. Pankilla ei sen sijaan ole velvollisuutta antaa tietoja pankin työntekijöistä, jotka olivat tarkastelleet asiakkaan tietoja. Ratkaisusta on valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Helsingin hallinto-oikeus hylkäsi joulukuussa kahden vakuutusyhtiön valitukset tietosuojavaltuutetun päätöksistä, jotka koskivat tietojen pyytämistä terveydenhuollolta ja vakuutuksen hakijoiden terveystietojen käsittelyä. Tietosuojavaltuutettu totesi vuonna 2022, että vakuutusyhtiöt olivat pyytäneet terveydenhuollolta tietoja tarpeettoman laajasti, eikä niillä ollut perustetta käsitellä vakuutuksenhakijoiden terveystietoja ennen vakuutus sopimuksen tekemistä. Vakuutusyhtiöt ovat hakeneet ratkaisuisista valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

Tietosuojavaltuutetun toimisto antoi lausuntonsa positiivista luottotietorekisteriä koskevasta lainsäädännöstä. Uusi lainsäädäntö hyväksyttiin eduskunnassa ja se tuli voimaan 1.4.2024.

Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu antoivat syksyllä 2023 yhteisen lausunnon digitaalista euroa koskevasta asetusehdotuksesta. Ne korostivat, että suunnitellun digitaalisen euron tulee täyttää tiukat yksityisyyden suoja ja tietosuojaa koskevat vaatimukset.

Vireille tulleet asiat: Pankki- ja perimistoiminta, vakuutusala sekä luottotietotoiminta

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Sosiaali- ja terveydenhuollon sektori muodostaa tietosuojavaltuutetun toimiston suurimman toimialan vireille tulleiden asioiden lukumäärässä mitattuna. Vuonna 2023 tietosuojavaltuutetun toimistossa vireille tulleista asioista noin 24 prosenttia koski sosiaali- ja terveydenhuoltoa. Sektorin asioista valtaosa on henkilötietojen tietoturvaloukkauksia koskevia ilmoituksia.

Toimialalla käsitellään laajasti erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja, joita on suojattava erityisen huolellisesti. Suuren volyymin ja käsiteltävien tietojen luonteen vuoksi tietosuojavaltuutetun toimisto tukee sosiaali- ja terveydenhuollon rekisterinpitäjiä monin tavoin. Sosiaali- ja terveydenhuollon sidosryhmäyhteistyö käynnistettiin vuonna 2023 uudelleen tauon jälkeen. Lisäksi toimisto osallistui vuosittaisen, sosiaali- ja terveydenhuollon tietosuojan parissa työskenteleville suunnatun SohviTellu-tietosuojaseminaarin järjestämiseen.

Uudistukset terveydenhuollon toimialalla näkyivät myös tietosuojavaltuutetun toimiston työssä. Esimerkiksi hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyminen vuoden 2023 alussa näkyi jonkin verran toimistossa vireille saatetuissa asioissa. Myös useat lainsäädäntölausunnot työllistivät toimistoa vuoden aikana. Keskeinen lainsäädäntöuudistus tällä sektorilla koski sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain uudistamista. Myös tietosuojavaltuutetun toimisto osallistui asian tuntijatahona tämän uudistuksen valmisteluun. Tietosuojavaltuutetun toimisto osallistui lisäksi European Health Data Space (EHDS) -säädösehdotusta koskevan kansallisen koordinoinnin ohjausryhmään.

Vuoden aikana terveydenhuollossa tuli ilmi joitakin urkintatapauksia, joissa potilastietoja oli katsottu tietojärjestelmistä ilman perustetta. Tyypillisesti näissä tapauksissa tietosuojavaltuutetun toimisto on määrännyt terveydenhuollon toimijan ilmoittamaan tietoturvaloukkauksesta urkinnan kohteena olleille ihmisille, jos se ei ole jo huolehtinut ilmoittamisesta oma-aloitteisesti.

Syksyllä apulaistietosuojavaltuutettu antoi päätöksen, jossa otettiin kantaa asiakkaan tunnistamiseen terveydenhuollon ajanvarauksessa. Verkkoajanvaraus terveydenhuollon toimijan palveluihin oli ollut mahdollista pelkän nimen ja henkilötunnuksen perusteella. Käytäntö ei täyttänyt henkilötietojen turvallisen käsittelyn vaatimuksia, sillä asiakasta ei ollut tunnistettu tavalla, jota terveydenhuollon ajanvarauksessa edellytetään. Pelkästään henkilötunnuksen ja nimen kysyminen ei ole riittävä tapa ihmisen tunnistamiseen. Terveydenhuollon toimija määrättiin korjaamaan verkkoajanvarausjärjestelmänsä niin, että ajan varaaja tunnistetaan asianmukaisella tavalla.

Terveydenhuollossa on edelleen havaittu haasteita kuvantamistutkimusten jäljennösten toimittamisessa maksutta. Asiakkaan tulisi saada jäljennös terveydenhuollosta tietosuoja-asetuksen mukaisen tarkastusoikeuden nojalla, eikä oikeuden käyttämisestä pääsääntöisesti voi periä maksua. Apulaistietosuojavaltuutettu antoi terveydenhuollon toimijalle huomautuksen, sillä se ei ollut kertonut asiakkaille selkeästi, miten magneettikuvat voi saada maksutta.

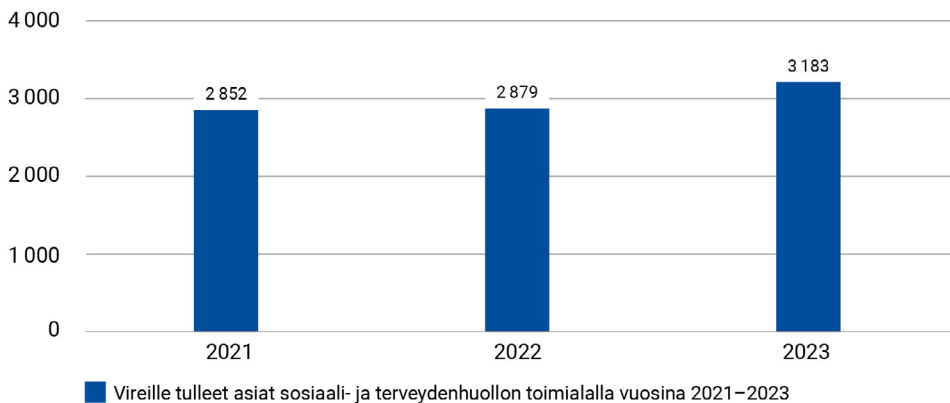
Myös psykoterapiatoimijalle määrätty seuraamusmaksu koski puutteita rekisteröidyn tarkastusoikeuden toteuttamisessa. Psykoterapiayritys ei ollut toimittanut asiakkaan pyytämiä tietoja eikä ilmoittanut, miksi tietoja ei voitu toimittaa. Kieltäytymisestä ja sen syistä on tärkeää kertoa henkilölle viipymättä, jotta hän voi tarvittaessa korjata pyyntöään tai saattaa asian tietosuojavaltuutetun toimiston arvioitavaksi.

Tietosuojavaltuutetun toimistolle tuli vireille aiempaa enemmän lokitietoja koskevia asioita. Syynä kasvulle on se, että tietosuojavaltuutetun toimivaltaan on sosiaali- ja terveydenhuol-

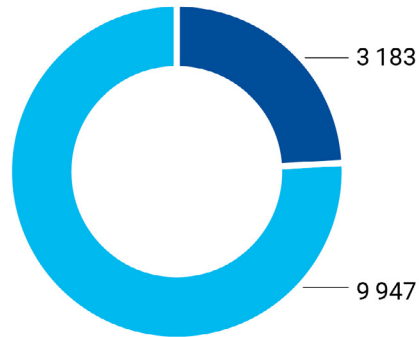
lon asiakastietojen käsittelystä annetun lain muutoksen myötä vuoden 2021 alusta lähtien kuulunut asioiden käsittely, joissa rekisterinpitäjä on kieltäytynyt antamasta lokitietoja asiakkaalle.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvien asioiden käsittelyä tehostettiin ottamalla käyttöön rekisteröityjen oikeuksia koskevien vireille tulevien asioiden seulontamenettely sekä kohdentamalla sektorin valvontatyöhön lisäresursseja. Seulontamenettelyyn ohjautuvat potilastietojen oikaisemista ja poistamista sekä tarkastusoikeutta koskevat asiat.

Vireille tulleet asiat: Sosiaali- ja terveydenhuolto

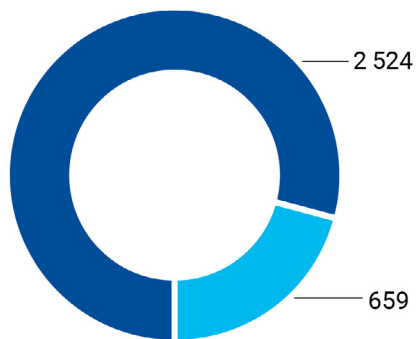

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan osuus vireille tulleista asioista vuonna 2023

- Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala: 3 183 kpl
- Muut toimialat: 9 947 kpl

Asioiden jakautuminen sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla vuonna 2023

- Ilmoitukset henkilötietojen tietoturvaloukkauksista: 2 524 kpl
- Muut asiat: 659 kpl

Varhaiskasvatus- ja opetusala

Tietosuojavaltuutetun toimisto antoi vuoden aikana useita varhaiskasvatus- ja opetustoimialaan liittyviä lausuntoja. Useampi lausunto koski toimialan lainsäädännön uudistusesityksiä. Opetus- ja kulttuuriministeriölle annettiin lausunto varhaiskasvatuksen valtakunnallisen tietovarannon (Varda) tietosisällön laajentamisesta. Tietovarantoon ehdotetaan lisättäväksi lukumäärätiedot hallintopäätöksistä, jotka koskevat varhaiskasvatuksessa oleville lapsille annettavaa tukea. Tiedot tallennettaisiin ikäryhmittäin, tukimuodoittain ja erikseen kunnallisista ja yksityisistä palveluntuottajista.

Apulaistietosuojavaltuutettu antoi opetus- ja kulttuuriministeriölle myös lausunnon valtakunnallisen opetuksen ja koulutuksen tietovarannon (sisältyy KOSKI-tietovarantoon) laajentamisesta. Esityksen mukaan vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjät voisivat tallettaa tietovarantoon suoritustiedot vapaan sivistystyön koulutuksen osaamismerkeistä, jotta työelämässä tarvittavat perustaidot saataisiin paremmin esiin muustakin kuin tutkintoperusteisesta koulutuksesta.

Perusopetuksen järjestäjälle tuli perusopetuslain muutoksen myötä uusi tehtävä ennaltaehkäistä oppilaan poissaoloja sekä seurata ja puuttua niihin suunnitelmallisesti. Tehtävän hoitamiseksi on suunniteltu, että poissaolojen syyt luokitellaan ja luokittelutiedot kirjataan opetuksen järjestäjän tietojärjestelmiin oppilaisiin yhdistettävänä tietoina. Apulaistietosuojavaltuutettu antoi opetus- ja kulttuuriministeriölle lausunnon siitä, mitä poissaolotietojen käsittelyssä tulee ottaa huomioon, mutta piti kirjaamiskäytäntöjen yhtenäistämistä sinänsä kannatettavana.

Opiskeluhoiltoa toteutetaan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen monialaisena yhteistyönä, johon sisältyvät vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden järjestettäväksi siirtyneet opiskeluhoillon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuolto. Yhteistyöhön liittyvässä tietojen luovuttamisessa tulee huomioida tietosuojalainsäädännön ohella toimialakohtainen lainsäädäntö, jossa säädetään henkilötietojen luovuttamisen edellytyksistä ja luovuttamisesta.

Lainsäädäntö vaikuttaa myös tietojärjestelmien suunnitteluun, koska tiedot luovutetaan usein sähköisesti. Apulaistietosuojavaltuutettu teki vuonna 2022 opetus- ja kulttuuriministeriölle, sosiaali- ja terveysministeriölle, Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle ja Opetushallitukselle aloitteen, jossa toivottiin ohjeistusta oppilaiden ja opiskelijoiden henkilötietojen luovuttamisesta opiskeluhoillon psykologi- ja kuraattoripalveluille. Vuoden 2023 aikana toimijat laativat yhteistyössä ohjeistusta.

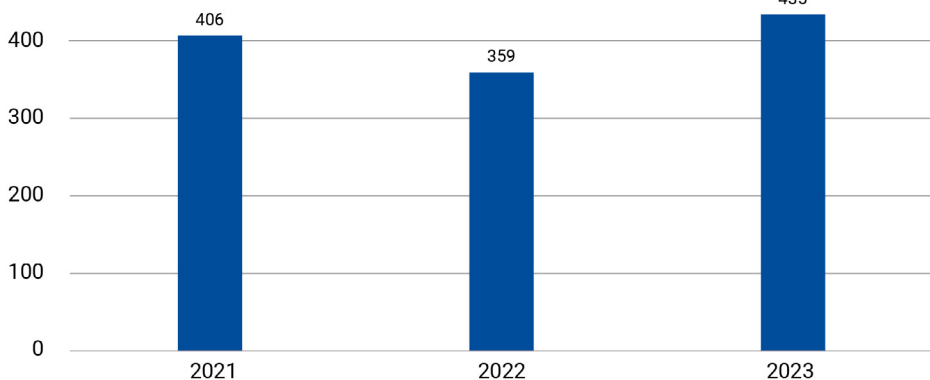
Apulaistietosuojavaltuutettu otti päätöksessään kantaa oppilaiden henkilötietojen näkymiseen sähköpostijärjestelmän osoitekirjassa. Oppilaan nimi, oppilasrooli, oppilaitos, luokka-aste ja sähköpostiosoite näkyivät kaupungin kouluissa kaikille oppilaille ja opiskelijoille, heidän huoltajilleen ja henkilökunnalle. Tietojen näin laaja näkyminen ei ollut tarpeellista perusopetuksen järjestämisen kannalta. Apulaistietosuojavaltuutettu antoi opetuksen järjestäjälle huomautuksen tietosuojasetuksen vastaisesta toimintatavasta ja korosti, että erityisesti lasten henkilötietoja on suojattava. Opetuksen järjestäjän tuli varmistaa, että oppilaiden tiedot sähköpostin osoitekirjassa eivät näy oman koulun

ulkopuolelle ilman perustetta. Tietojen saatavilla olon tulee myös oman koulun sisällä olla tarpeellista ja perusteltua.

Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa tehdään erilaisia kyselyitä lasten huoltajille. Apulaistietosuojavaltuutettu totesi varhaiskasvatusta koskevassa päätöksessään, että kyselyn vastaajille ei ollut kerrottu henkilötietojen käsittelyn tarkoituksesta ja oikeusperusteesta selkeästi ja läpinäkyvästi. Henkilötietojen käsittely kyselyissä voi perustua vastaajan suostumukseen, jonka tulee olla vapaaehtoinen ja tietoinen tahdonilmaisu.

Kaupungin ylläpitämää vapaan sivistystyön opistoa koskevassa päätöksessään apulaistietosuojavaltuutettu katsoi, että opiskelijoiden yhteystietoja ei olisi saanut käyttää toisen opiston kurssien markkinoimiseksi. Opiskelijoille lähetetty kurssien markkinointiviesti ei liittynyt mitenkään kyseisen opiston toimintaan, vaan henkilötiedot oli saatettu toisen organisaation käyttöön ilman lainmukaista perustetta. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan viranomaistoiminnassa tietoja voi luovuttaa suoramarkkinointitarkoituksiin vain rekisteröidyn suostumuksella, eikä suostumusta yhteystietojen käyttöön ollut.

Vireille tulleet asiat: Varhaiskasvatus- ja opetusala

■ Vireille tulleet asiat varhaiskasvatuksen ja opetuksen toimialalla vuosina 2021–2023

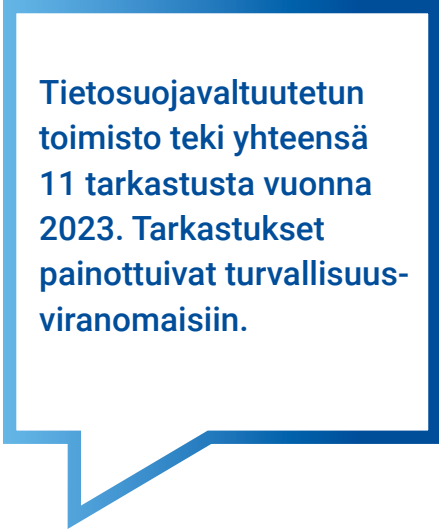
Turvallisuus- ja oikeushallinto sekä tarkastustoiminta

Tietosuojavaltuutetun toimiston tarkastustoimintaa ohjaavat henkilötietojen käsittelyyn liittyvät tunnistetut riskit sekä erityislainsäädännöstä ja EU-oikeudesta tulevat valvonta- ja tarkastusvelvoitteet.

Tietosuojavaltuutetun toimistossa tehtiin ennakolta tarkastussuunnitelma vuonna 2023 toteutettaville tarkastuksille. Tarkastusten aiheissa huomioitiin erityisesti rekisteröityjen tarkastusoikeuteen kohdistuvat rajoitukset ja rekisteröityjen mahdollisuudet valvoa itse henkilötietojensa käsittelyä. Tämän vuoksi tarkastukset painoutuivat turvallisuusviranomaisiin, joissa tietojen tarkastusoikeutta on esimerkiksi tutkinnallisista syistä rajoitettu.

Tietosuojavaltuutetun toimisto suoritti vuoden 2023 aikana tarkastussuunnitelman mukaisia tarkastuksia 11 kappaletta. Tarkastuksissa ei havaittu tarvetta korjaavien toimivaltuuksien käytölle, mutta tarkastushavaintojen pohjalta annettiin rekisterinpitäjille ohjausta ja suosituksia.

Euroopan komissio suoritti Schengen-tietojärjestelmän arvioinnin kesällä 2023. Arviointi- ja valvontamekanismin avulla valvotaan Schengen-säädöspohjan täytäntöönpanoa jäsenmaissa. Arviointi tehdään neljän vuoden välein, ja tietosuojavaltuutetun toimisto oli kansallisena valvontaviranomaisena yksi viranomaisista, joihin arviointi kohdistui.

Tietosuojavaltuutetun toimisto teki yhteensä 11 tarkastusta vuonna 2023. Tarkastukset painoutuivat turvallisuusviranomaisiin.

Turvallisuus- ja oikeushallinnon toimialalla suoritettiin monipuolisesti myös muuta valvontaa. Tietosuojavaltuutetun toimisto valvoi esimerkiksi henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuutta tapauksissa, joissa rekisteröidyllä itsellään ei ole suoraan tarkastusoikeutta omiin tietoihinsa. Tällaisia rekistereitä on muun muassa suojelupoliisilla, poliisilla ja Puolustusvoimilla. Tietosuojavaltuutetun toimisto on antanut myös useita lausuntoja turvallisuus- ja oikeushallinnon lainsäädäntöhankkeista ja muista kehittämistoimista.

Tietosuojavaltuutetun toimiston lausunnot syyttäjille

Tietosuojavaltuutetun toimisto antoi syyttäjän tai esitutkintaviranomaisen pyynnöstä lausuntoja 54 tapauksessa. Kuulemisvelvollisuus koskee neljää rikostunnusmerkistöä: tietosuojarikoksia, salassapitorikoksia, tietomurtoja ja viestintäsalaisuuden rikkomisia. Kuulemisella pyritään varmistamaan riittävä tietosuoja-asiantuntemus näissä melko harvoin syyteharkinnassa olevissa rikoksissa.

Tyypillisessä tietosuojarikoksessa sinänsä laillinen käyttäjä, kuten rekisterinpitäjän alaisuudessa henkilötietoja käsittelevä työntekijä tai virkahenkilö, käsittelee tietojärjestelmän tietoja käyttötarkoituksen vastaisesti. Kyse on usein siitä, että käyttäjä on katsellut tietoja oikeudetta, eikä tietojen käsittelyä voida perustella hänen työ- tai virkatehtävillään (ns. urkinta). Lausunnoista noin puolet koskivat urkintaa. Suurin osa tapauksista koski luvatonta tietojen käsittelyä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla. Muita tietojärjestelmiä, joihin kohdistui oikeudetonta tietojen käsittelyä, olivat poliisin tietojärjestelmät, luottotiedot ja väestötiedot.

Vaasan hovioikeus antoi tammikuussa 2023 lainvoimaiseksi jääneen tuomion (VaaHO:2023:3) poliisimiehen virkatehtäviin liittymättömistä kyselyistä. Hovioikeus kumosi käräjäoikeuden vapauttavan tuomion, ja poliisimies tuomittiin virkavelvollisuuden rikkomisesta ja tietosuojarikoksesta. Hovioikeus katsoi, että virkavelvollisuuden rikkomista koskevalla säännöksellä suojataan luottamusta viranomaistoimintaan ja tietosuojarikoksesta koskevalla säännöksellä henkilön yksityisyyttä. Henkilö voi siis syyllistyä molempiin rikoksiin samalla menettelyllä.

Tietomurrot ja viestintäsalaisuuden loukkaukset koskivat useimmiten sosiaalisen median käyttäjätilien murtamista. Työelämään liittyviä sähköpostitapauksia oli kaksi. Niissä arvioitiin, onko kyse työelämän tietosuojalain mukaisesta työnantajan oikeudesta hakea ja avata työnantajalle tarkoitettuja viestejä vai oikeudettomasta viestintäsalaisuuden loukkauksesta. Lisäksi annettiin lausunto Psykoterapiakeskus Vastaamon tietomurron esitutkinnassa.

Henkilöstö ja talous

– uudistuksia organisaatorakenteessa

Toimintavuonna tietosuojavaltuutetun toimiston henkilöstömäärä pysyi edellisen vuoden tasolla. Vuoden lopussa tietosuojavaltuutetun toimistossa työskenteli 51 henkilöä.

Toimistossa aiemmin toimineet asiakaspalveluryhmät lakkautettiin ja uudet yksiköt aloittivat toimintansa 24.4.2023. Yksiköitä ovat yksityisen sektorin ohjaus- ja valvontayksikkö (YKI), julkisen sektorin ohjaus- ja valvontayksikkö (JUKI), hallintoyksikkö (HALL) sekä esikuntayksikkö (EKY). Esikuntayksikköä johtaa tietosuojavaltuutettu, YKI- ja JUKI-yksiköitä apulaistietosuojavaltuutetut ja hallintoyksikköä hallintopäällikkö.

Organisaatiouudistuksen yhteydessä YKI- ja JUKI-yksiköissä otettiin käyttöön uudet ryhmäpäälliköiden tehtävät. Ryhmäpäälliköt toimivat esihenkilöinä toimiston tarkastajille ja oikeudellisille asiantuntijoille.

Tulevina vuosina tietosuojavaltuutetun toimiston tehtävien ennakoidaan lisääntyvän uusien tehtävien myötä, joita tulee esimerkiksi EU:n digi- ja datasäädöksistä.

Henkilöstöresurssit*	2021	2022	2023
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	55	54	54
Henkilötyövuodet	49,1	51,9	52,7
Sairauspoissaolot, pv/hvt	10,4	13,2	5,6
Keski-ikä	40,3	39,3	42,1
Koulutustasoindeksi	6,2	6,4	6,4

* Luvut sisältävät sekä tietosuojavaltuutetun toimiston että tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminnon henkilöstön (3 henkilöä). Tiedusteluvalvontavaltuutettu toimii hallinnollisesti tietosuojavaltuutetun toimiston yhteydessä.

Tietosuojavaltuutetun toimiston talous	Toteutunut 2021	Toteutunut 2022	Tavoite 2023	Toteutunut 2023
Toimintamenoäärärahan käyttö, 1 000 €	3 912	4 041	5 343	4 324
Kokonaiskustannukset, 1 000 €	4 351	4 450	-	4 730

Neuvonta ja viestintä

– vastauksia tiedontarpeeseen

Tietosuojavaltuutetun toimiston puhelinneuvonta antaa yleistä ohjausta ja neuvontaa tietosuojasta ja henkilötietojen käsittelystä. Toimistolla on käytössä kaksi neuvontanumeroa, joista toinen on suunnattu yksityishenkilöille ja toinen rekisterinpitäjille ja tietosuojavastaaville. Neuvonta on yleisluontoista, eikä siinä anneta yksityiskohtaisia tai sitovia kannanottoja yksittäistapauksiin.

Puhelinneuvonnan lisäksi annetaan kirjallisesti yleistä neuvontaa rekisterinpitäjille, tietosuoja-vastaaville ja yksityishenkilöille. Kirjalliset neuvonta-asiat sisältyvät vireille tulleiden asioiden kokonaismäärään.

Helmikuussa 2023 puhelinneuvonta siirtyi uudistettuun aukioloaikaan tiistaista torstaihin klo 9–11. Vaikka aukioloaikaa lyhennettiin neljästä päivästä kolmeen päivään viikossa, vastattujen puheluiden määrä nousi hieman edellisvuodesta. Vastattuja puheluita oli vuoden aikana yhteensä noin 2 850. Yksityishenkilöille suunnattu neuvontanumero oli jälleen kysytympi kuin rekisterinpitäjille tarkoitettu linja.

Puhelinneuvonnassa annettiin päivittäin neuvoja rekisteröidyn oikeuksiin, niitä koskeviin pyyntöihin ja pyyntöjen käytännön toteuttamiseen liittyen. Myös henkilötietojen luovuttamisesta ja niiden lähettämisestä erityisesti suojaamattomalla sähköpostilla esitettiin paljon kysymyksiä, samoin henkilötunnuksen käsittelystä sekä

oikeudesta saada lokitiedot. Alkuvuonna puhelinneuvonnan yhteydenotoissa näkyi luottotietolain muutokseen liittyvä tiedontarve. Joulukuussa 2022 muuttuneen lain myötä maksuhäiriömerkintöjen säilytysaika lyheni.

Edellisten vuosien tapaan myös tietomurto- ja tietoturvaloukkausasiat nousivat usein esiin etenkin yksityishenkilöiden soittamisissa puheluissa. Verkkosivuille lisättiin organisaatioille suunnattuja ohjeita henkilötietoja koskevan tietoturvaloukkausilmoituksen tekemisestä. Ohjeet koskevat vaikutusten vakavuuden arviointia rekisteröidyn kannalta, rekisteröidyille ilmoittamista, ilmoituksen täydentämistä ja määräaikojen noudattamista.

Verkkosivuilla julkaistiin myös vastauksia usein kysytyihin kysymyksiin Euroopan komission päätöksestä tietosuojan riittävästä tasosta Yhdysvalloissa. Tämä ns. riittävyyspäätös helpotti tietojensiirtoa Euroopan talousalueelta Yhdysvaltoihin. Riittävyyspäätös näkyi myös puhelinneuvontaan saapuneissa tiedusteluissa.

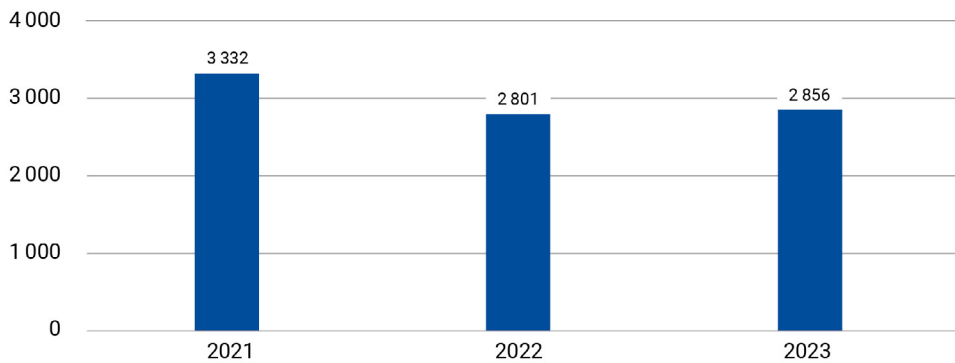
Eduskuntavaalien yhteydessä tietosuojavaltuutetun toimisto julkaisi uutisen ja lähetti puolueille ja valitsijayhdistyksille muistilistan tietosuojan huomioimiseksi vaalityössä. Vaalityötä tekeviä muistutettiin muun muassa siitä, että myös sosiaalisen median kautta tehtävässä henkilötietoihin perustuvassa mainonnassa on noudatettava tietosuojasäännösten vaatimuksia.

Verkkosivuille täydennettiin vuoden aikana myös esimerkiksi toisilaisissa säädettyyn viranomaisten selvitysvelvollisuuteen liittyvää ohjausta.

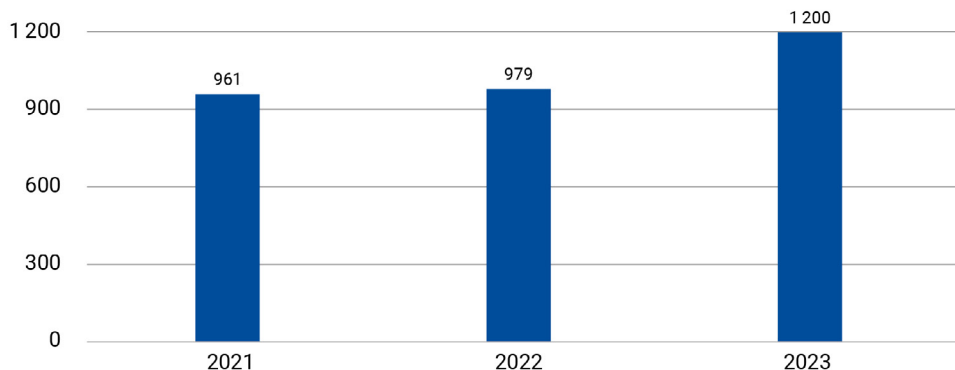
Tietosuojavaltutetun toimisto osallistuu tietosuojavastaavien ja muiden tietosuoja-ammatti-

laisten kouluttamiseen. Tietosuojapäivän tapahtuma järjestettiin neljättä kertaa yhdessä Alma Talentin kanssa kansainvälisen tietosuojapäivän yhteydessä tammikuussa 2023. Tapahtuma toteutettiin hybriditilaisuutena. Loppuvuodesta järjestettiin yhdessä toimialojen kanssa sosiaali- ja terveydenhuollon SohviTellu-seminaari Helsingissä.

Puhelinneuvonnan vastatut puhelut

Tietosuojavaltutettu mediassa (maininnat verkkomediaissa)

Liitteet

Vireille tulleet ja käsitellyt asiat vuosina 2021–2023

Oheisessa taulukossa esitetään, kuinka monta asiaa on tullut vireille ja kuinka moni asia on päätetty tietosuojavaltuutetun toimistossa vuosien 2021–2023 aikana. Tilastot on koottu toimiston

asianhallintajärjestelmästä kyseisen vuoden päätteeksi. Tietosuojavaltuutetun toimistossa otettiin käyttöön uusi asianhallintajärjestelmä lokakuussa 2023.

	2021		2022		2023	
	Vireille	Käsitelty	Vireille	Käsitelty	Vireille	Käsitelty
Tietosuoja-asetuksen ja -direktiivin mukaiset tehtävät						
Ennakkokuuleminen (korkea riski)	88	22	71	249	23	25
Lausunnot	392	398	408	417	287	301
Käytännesäännöt	1	2	0	1	0	2
Henkilötietojen siirrot	54	25	26	18	3	18
EU- ja kansainvälinen yhteistyö	811	760	1 018	1 016	1 362	1 297
Rekisteröidyn oikeudet	943	984	834	950	838	994
Valvonta	1 139	1 145	1 063	1 069	1 268	1 197
Tietoturvaloukkaukset	4 786	5 056	5 446	5 663	6 894	6 487
Ohjaus ja neuvonta	1 650	2 037	1 176	1 441	1 318	1 592
Tietosuojavastaavat	323	323	255	269	267	260
Asiantuntijalautakunta	3	4	2	2	2	2
Yleis-, talous- ja henkilöstöasiat	630	630	796	774	917	884
Yhteensä	10 820	11 386	11 095	11 869	13 179	13 059

Tietosuojavaltuutetun toimiston lausunnot lainsäädäntöhankkeista

- Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle maksupalveluntarjoajien tiedonantovelvollisuutta koskevaksi lainsäädännöksi 24.1.2023
- Lausunto liikennevakuutusdirektiivin kansallista täytäntöönpanoa koskevasta työryhmän mietinnöstä 22.2.2023
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähköisten tietullijärjestelmien yhteentoimivuudesta annetun lain muuttamisesta 7.3.2023
- Lausunto valtionhallinnon pilvipalvelulinjauksien päivittämisestä 10.3.2023
- Lausunto raskauden keskeyttämisestä annetun lain ja steriloisilain muutoksista johtuvista asetusmuutoksista 15.3.2023
- Lausunto arviomuistiosta koskien etäyhteyksien käyttöä oikeudenkäynneissä 24.3.2023
- Lausunto työryhmän selvitysluonnoksesta koskien datanhallinta-asetuksen kansallista täytäntöönpanoa 5.4.2023
- Lausunto esityksestä sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvästä ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta suoritettavasta korvauksesta 5.4.2023
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi tartuntatautilain 40 §:n muuttamisesta 11.4.2023
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain ja sakan täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta (datanhallinta-asetuksen täytäntöönpano) 4.5.2023
- Lausunto luonnoksesta synnyttäen äidin selvittämistä ja oikeusgeneettisiä vanhemmuustutkimuksia koskevasta työryhmämietinnöstä 10.5.2023
- Lausunto rikosvahinkolain uudistamista koskevasta työryhmämietinnöstä 10.5.2023
- Lausunto sosiaaliturvakeskuksen välimietinnöstä 19.5.2023
- Lausunto esiselvityksestä koskien tilitapahtumatietojen kyselymahdollisuuden lisäämistä pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmään 22.5.2023
- Lausunto poliisin rikostiedustelulainsäädännön kehittämistarpeita koskevasta selvityshenkilön loppuraportista 29.5.2023
- Lausunto valtiovarainministeriön asetuksesta eräiden hallinnon yhteisten sähköisen asiointin tukipalveluiden tuottamisesta 16.6.2023
- Lausunto avoimen hallinnon viidennen toimintaohjelman luonnoksesta 3.7.2023
- Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain sekä Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 12 d §:n muuttamisesta 20.7.2023
- Lausunto aikuisten suojelua koskevasta komission ehdotuksesta 10.8.2023
- Lausunto ohjeesta valtion viranomaisten aukioloista 14.8.2023
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi Euroopan unionin tilapäisestä matkustusasiakirjasta 15.8.2023

- Lausunto rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain ja Finanssi- valvonnasta annetun lain muuttamisesta sekä luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa tarkoitetuista merkittävistä julkisista tehtävistä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta 24.8.2023
- Lausunto työryhmämuistiosta tietojenvaihdon parantamiseksi kansallisessa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistoinnassa 24.8.2023
- Lausunto rikosprosessin sujuvoittamista arvioineen työryhmän muistiosta 25.8.2023
- Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta 25.8.2023
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työntekijöiden lähettämisestä annetun lain muuttamisesta 30.8.2023
- Lausunto hallituksen esitykseksi eduskunnalle vapaasta sivistystyöstä annetun lain, valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain ja puoluelain muuttamisesta sekä luonnoksesta vapaasta sivistystyöstä annetun asetuksen muuttamisesta 30.8.2023
- Lausunto poliisin rikostiedustelulainsäädännön kehittämistarpeita koskevasta selvityshenkilön loppuraportista 31.8.2023
- Lausunto yleisen tietosuoja-asetuksen toimituvuudesta ja sen soveltamiseen liittyvistä kokemuksista 6.9.2023
- Lausunto päätösluonnoksesta Julkishallinnon pysyvästi säilytettävien asiakirjojen säilytysmuoto ja analogisen säilytysmuodon kultuurihistoriallinen arvo 7.9.2023
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta 22.9.2023
- Lausunto vapaan sivistystyön Kansallisten perustaitojen osaamismerkkien osaamista-voitteiden ja arviointikriteerien luonnoksesta 27.9.2023
- Lausunto valtioneuvoston U-jatkokirjelmästä eduskunnalle Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta poliittisen mainonnan avoimuudesta ja kohdentamisesta 28.9.2023
- Lausunto työryhmän mietinnöstä maakaaren muutostarpeista 12.10.2023
- Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle työeläkelakien ja maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi 17.10.2023
- Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle tietosuojalain ja henkilötietojen käsitte-lystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain muuttamisesta 20.10.2023
- Lausunto EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen arviointia koskevasta E-kirjeestä 24.10.2024
- Lausunto suosituksista tietoturvallisuuden vähimmäisvaatimuksiksi 26.10.2023

- Lausunto hallituksen esitykseksi laiksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien luettelosta ja rekisteristä annetun lain muuttamisesta (ASAlain muuttaminen) 3.11.2023
- Lausunto positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain muuttamisesta 10.11.2023
- Lausunto sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomaisen suoritteiden maksullisuudesta 16.11.2023
- Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta Tullin rikostorjuntalain 3 luvun muuttamisesta 21.11.2023
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi varhaiskasvatustalouden selvitäyksiököstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta sekä luonnoksesta varhaiskasvatuksen yksityisen palveluntuottajan lupa- ja ilmoitusmenettelyyn kuuluvista liitteistä 23.11.2023
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi kyberturvallisuusdirektiivin (NIS2-direktiivi) täytäntöönpanemiseksi 29.11.2023

Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslauselma

Tietosuojavaltuutetun toimiston sisäisen valvonnan arviointikehikkona käytettiin edelleen oikeusministeriön kanssa laadittua toimintamallia.

Tietosuojavaltuutetun toimiston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa on arvioitu valtion controller-toiminnon laatimaa suppeaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan viitekehikkoa soveltaen.

Sisäisen valvonnan arvioidaan toimivan tietosuojavaltuutetun toimiston toiminnan laajuuteen ja laatuun sekä riskeihin nähden asianmukaisesti. Osana kehittämistyötä toimiston strategia vuosille 2022–2025 uudistettiin vuonna 2022. Strategian toimeenpanossa huomioidaan tunnistetut kehityskohteet strategiakauden ajan. Kehittämistoimia edellyttäviä osa-alueita ovat vuotta 2023 koskevan arvion perusteella erityisesti:

- toimiston henkilöresurssien riittävyys suhteessa työmäärään ja viranomaiselle lainsäädäntömuutosten myötä tuleviin uusiin tehtäviin
- uusia digitaalisia teknologioita koskevan sääntelyn kehittyminen sekä EU:n digitaalisten palvelujen säädöspakettiin ja valvontaviranomaisen toimivaltaan liittyvät kysymykset
- organisaatiomuutoksen jatkokehitystoimet tavoitteiden toteutumisen arvioinnin perusteella
- työn tasainen jakautuminen organisaatiossa
- sidosryhmäyhteistyön tavoitteiden kirkastaminen
- lainsäädännön toimeenpanon edellyttämät sisäiset toimintatavat
- sen selvittäminen, voidaanko henkilötietojen tietoturvaloukkausilmoitusten käsittelyssä hyödyntää automaattista päätöksentekoa

Resursseihin ja lainsäädännön kehittämiseen liittyvää suunnittelua tehdään yhteistyössä oikeusministeriön kanssa.

Helsingissä 11.7.2024

Anu Talus
tietosuojavaltuutettu

Euroopan tietosuojaneuvoston ohjeet, sitovat päätökset ja lausunnot 2023

Ohjeet

Guidelines 01/2023 on Article 37 Law Enforcement Directive

Guidelines 2/2023 on Technical Scope of Art. 5(3) of ePrivacy Directive

Sitovat päätökset

Urgent Binding Decision 01/2023 requested by the Norwegian SA for the ordering of final measures regarding Meta Platforms Ireland Ltd (Art. 66(2) GDPR)

Binding Decision 2/2023 on the dispute submitted by the Irish SA regarding TikTok Technology Limited (Art. 65 GDPR)

Binding Decision 1/2023 on the dispute submitted by the Irish SA on data transfers by Meta Platforms Ireland Limited for its Facebook service (Art. 65 GDPR)

Lausunnot

EDPB-EDPS Joint Opinion 02/2023 on the Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the establishment of the digital euro

EDPB-EDPS Joint Opinion 01/2023 on the Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council laying down additional procedural rules relating to the enforcement of Regulation (EU) 2016/679

Opinion 5/2023 on the European Commission Draft Implementing Decision on the adequate protection of personal data under the EU-US Data Privacy Framework

TIETOSUOJAVALTUUTETUN
TOIMISTO

PL 800, 00531 Helsinki
puh. 029 566 6700 (vaihde)
tietosuoja@om.fi
www.tietosuoja.fi